

ROJA WELAT

Sal: 7 Hejmar: 15-16
Adar-Nisan 1984

KARKERÊN HEMÛ WELATAN Û GELÊN BINDEST YEKBIN!

Kurumlaşma özlemi kursaklarında kalacak

Faşist diktatörlük, "demokrasiye geçiş" maskesi altında devlet iktidarını kurumlaştırma çabalarını büyük bir telaş içinde sürdürüyor. O, anayasa "referandum"unu, bir takım zorbalık yasalarını, 6 Kasım "seçimleri"ni ve son olarak da 25 Mart yerel "seçimleri"ni, devlet aygıtının yeniden örgütlenmesi yolunda birer köşe taşı yapmak istiyor. Ancak çürümeye yüz tutan bu çarkın değil yeniden örgütlenmesi, "onarılması" bile kolay olmayacaktır. Toplumda görülen hareketlilik, siyasal gelişmeler daha şimdiden bu gerçeği açık bir biçimde gösteriyor.

Kurumlaşma yolunda atılan her adım, mevzi i başarıların yanı sıra özü itibarıyla faşizmin açmazını derinleştiriyor. Ekonomide, toplum yaşamında, kısaca hayatın her alanında acımasız bir biçimde sürdürülen faşist terör ve katliamlara rağmen gelişen direniş ruhu, tekeli çevreleri tehdit ediyor. Zindanlarda kan ve zulüm üzerindeki yükselen direniş, yalnız faşist diktatörlüğü iç-dış kamuoyunda köşeye sıkıştırmakla kalmıyor; aynı zamanda kitlelerin muhalefetine kamçıyor. 12 Eylül'den bu yana kurşuna dizme boyutlarına varan baskı ve saldırılara karşın sömürge zindanlarında di-

renişin yok edilememesi, giderek daha örgütlü biçimlerde gelişmesi, tutuklu ailelerinden ve halktan aktif destek görmesi, direnişin kitleleri sarmakta olduğunu gösteriyor. Diyarbakır katliamından sonra direniş, Sağmalcılar ve Mamak'a sıçradı. Ve açık grevi biçiminde devam ediyor. Aynı şekilde tutuklu ailelerinden ve halktan görülen destek, kitle muhalefetine dönüşerek yükseliyor.

Cunta ise, korku ve telaş içindedir. Çünkü O, devrimcileri zindanlarda, işkence çarklarında yoketmeyi, bu da olmazsa sindirmeyi hedeflemiştir. Ancak faşist diktatörlük bunun, sanıldığı kadar kolay olmadığını görüyor, artık. Ve gördüğü için de geri adım atmak zorunda kalıyor. Devrimci tutukluların bazı istemlerinin kabul edilerek olayların örtbas edilmeye çalışılması çabaları, bu geri adım atışın göstergeleridir.

Diğer taraftan cunta ve kukla parlamentosu, işlerin hiç iyi gitmediğini de görüyor. Ve bunu gördükçe, ABD ve NATO'cu müttefiklerinden daha fazla destek istiyor. Onlara şirin görünmeye, "demokrasiye geçiş takvimini eksiksiz" uygulamaya çalışıyor. Tekelci burjuvazinin, yerel "seçimler" konusunda

attığı "demokrasi" çılgınları da bir yönüyle bunun içindir. Fakat bütün bunlar faşizmi kurumlaştırma çabası içinde bulunan tekeli çevrelere, ne bu yolda mesafe alıracak, ve ne de Türkiye ve Kürdistan'da mayalanmakta olan yığın muhalefetine gizlemeye yetecektir.

Kaldı ki yerel "seçimler", sonuç itibarıyla tekeli çevreleri memnun eder görünse bile, geleceğin zorlu mücadele günlerine gebe olduğuna ilişkin önemli ip uçları veriyor. Şiddetli bir baskı ve terör eşliğinde yapılan "seçimler"de, seçimlerin anti-demokratik niteliğine, sol güçlerin seçim platformunu demokrasi savaşının bir parçası olarak kullanmak durumunda olmalarına rağmen, burjuva siyasal güçler yelpazesine yansıyan ve yansımayan yönleriyle kitlelerin sola yönelik bir arayış içinde olduğu gözleniyor. Tehlike çanlarının çaldığını gören kimi burjuva köşe yazarları ise, dolaylı bir biçimde de olsa endişelerini dile getiriyorlar. Ashnda onlar bu endişeleriyle, alternatif arayışı içinde giderek güçlenmekte olan yığın muhalefetine, önümüzdeki dönemde burjuva baskı rejimini koruyan sınırlar içinde "sosyal demokrasi"nin ya da yeni icazetli partilerin de-

ğirmenine akıtlamayacağına dikkati çekmek istiyorlar.

Hiç kuşkusuz bu ve benzeri endişeler nedensiz değildir. Cezaevleri daha şimdiden önemli birer direniş odağı halini aldı. Cuntanın kan ve ölüm kusan dolaysız saldırılarına rağmen Kürdistan ve Türkiye halklarının yiğit evlatlarının sürdürdüğü şanlı direniş kitleleri sarak gelişiyor. Toplumun değişik kesimlerinde içten içe bir kaynaşma var. Bu kaynaşma, tekeli burjuvaziye nihai hesaplaşmanın nüvelerini taşıyor. Tüm bu gelişmeler, kurumlaşma hayali peşinde koşan burjuvazinin bunalmını derinleştiriyor; onu, kabarmakta olan kitle muhalefetine saptırabilecek yeni alternatif arayışları için zorluyor. Fakat ne tekeli çevrelerin bu telaşlı arayışları, ne oportünizmin "ara iktidar" buluşları ve ne de onların kuyruğuna takılan reformistlerimizin çabaları kitlelerin yükselen muhalefetine saptırmayacak, pasifize edemeyecektir.

Görev, faşizme, sömürgeciliğe, emperyalizme karşı savaşı yükseltmek; kitlelerin kaban muhalefetine, iktidar mücadelesine kanalize edebilecek alternatifler yaratmaktır.

OKURLARDAN

Halkımız Roja Welat'ı yaşatacaktır

Yoldaşlar:

Her şeyden önce başarılarınıızı tebrik etmek istiyoruz.

Roja Welat'ın çıkmasına duyduğumuz sevinci, satırlarla ifade etmek güçtür. Bu sevincimizi diri tutmanın yolu açıktır ki, O'nu hayatın her alanında yaşatmağa ve güçlendirmeğe çaba sarf etmekten geçer.

Bundan yaklaşık yedi yıl önce çıktığında, sömürgecilerin suratına indirilmiş ağır bir şamar niteliğinde idi. Bu şamarın intikamını almak için, bütün güçlerini seferber ettilerse de onu yok edemediler. Yok edemezlerdi çünkü, O'nu bağrına basan emekçi halk yığınları buna razı olamazlardı. Roja Welat'ın bu çetin dönemde kitlelere sesini duyurması bunun ispatıdır. Bu ses sömürgeci faşist cuntanın yanı sıra, halkımızın öncülüğünün rotasını değiştirmeye yeltenen oportünistleri de delirtecektir. Fakat Roja Welat, ne balçıkla sıvamaya çalışanları, nede enerjisini tüketecek karabulutları ve benzeri engelleri tanıyacaktır.

Halkımız O'nu yaşatacaktır.

Devrimci selamlarımızla!
*Uludere'den bir gurup
Devrimci*

“Birkaç kişi” olmadığınızı gösterdiniz

Ben Ruhr bölgesinde kalan Kürdistan'lı bir yurtseverim. Kaldığım bölgede NEWROZ çalışmalarını yapan arkadaşlardan “Roja WELAT Dayanışma Komitesi”nin düzenlediği NEWROZ'un yerini ve tarihini öğrendim. 17.3.1984 günü, çevreden gelen bütün dedikodu ve olumsuz sözlere rağmen NEWROZ'u sonuna kadar izledim.

Bana göre, ister devrimci ol, ister yurtsever, demokrat ol, herşeyden önce dürüst olmak gerekir. Eğer dürüst olmazsan, ağzınla kuş tutsan dahi kimse sana güven ve itimat düymaz. Bunları söylemem elbette ki, nedensiz değil. Örneğin NEWROZ daha yapılmadan çok dürüst ve devrimci pozlarda görünen, kendilerinden başka hiç kimseyi görmeyen ve yıllardır bir arpa boyu mesafe alamayanlar tarafından şöyle deniyor-du:

“Onlar bir kaç kişidirler, neyle Newroz yapacaklar. Ne kitleleri var, nede program-

ları var vb...”

Dedik ya, dürüst olmak gerekir. Bu dürüst olmayanlar camiasından bir iki unsura rasladım gecede... Salondaki samimi hava, kitle katılımı, programdaki renk, neşe ve zenginlik bu zayıf unsurları rahatsız etmiş olacak ki, hiç benim gözüme bakamıyorlardı. Ben baktığımda yüzlerini çeviriyorlardı.

Bütün samimiyetimle şunu söyleyebilirim ki: Bugüne kadar Almanya'da çok NEWROZ'lar izledim. Fakat en disiplinlisi, en kollektivi ve en renkli 17.3.1984 günü Frankfurt'ta yapılan NEWROZ'du. Ve bu NEWROZ bana göre, Roja Welat ve taraftarlarının, dedikodu piyasasında söylendiği gibi “bir kaç kişi” olmadıklarını açık bir biçimde gösterdi. Yine bu Newroz devrimci kararlılığın ve kollektif çalışmanın göstergesiydi, bir bakıma.

Bir yurtsever olarak NEWROZ'u sonuna kadar izledim. Birçok yerinde, çok uygulandım. Hele tiyatronun son bölümü beni Kürdistan'ın dağlarına götürmüştü. Özellikle kollektif çalışmaya hayran kaldım. Bu hayranlığımı Roja Welat'la paylaşmak için, bundan sonra bulunduğum bölgede R.Welat taraftarları ile hep ilişki içerisinde olacağım. Roja Welat gazetesini okudum. Gecede “TKSP'de Oportünizm ve Bir ‘Eleştiri’ Üzerine” adlı kitabı da aldım. Kitabı okuduktan sonra size düşüncelerimi bildiririm. Birlikte çalışma olanaklarımızın olacağına inanıyorum.

Çalışmalarınıza omuz verme umuduyla başarılar dilerim.

Hesenê Xezo-Ruhr Bölgesi

Oportünizm gericiliğe hizmet ediyor

Devrimci mücadelenin yüz yılı aşkın tarihi, marksizm ile ona karşı çıkan, onu değişikliğe uğratmaya çabalayan sapsmalar arasında kıyasıya bir mücadele içinde geçti. İşçi sınıfının bilimsel dünya görüşü, dünyayı ve toplumu değiştirme aracı olan marksizm-leninizm bu mücadelede sapsmaları yenilgiye uğratarak denenen pratiğiyle doğruluğunu ispatladı. Marksizm-leninizm burjuva ideolojisinin yalnız bir biçimine karşı değil, devrimci maske altında yayılmaya çalışan değişik biçimlerine ve bu arada oportünizme karşı mücadele ederek onun uzlaşmacı karakterini tesbit ve teshir etmiştir.

Bu nedenle kitlelere pasifizmi, teslimiyetçiliği ve karamsarlığı aşılayarak onları hedefsiz birakan oportünizme karşı mücadele sınıf mücadelesinin kopmaz bir parçasıdır.

Bizler, işçi sınıfının yüce ideolojisi marksizm-leninizme inanmış bir gurup Kürdistan'lı işçiyiz. Halkımızın kuruluşuna olan inancımız gereği, yurtsever-devrimci görevlerimizi asgari de olsa bir örgütlülük içinde yer alarak yapmak istedik. KOMKAR üyesi Köln Kürdistan İşçi Derneğine üye olduk. Uzun bir süre bu dernek üyeleri olarak KOMKAR'ın eylemlerine aktif olarak katıldık. Ancak siyasal düzeyde başlatılan komplocu operasyonların kısa bir süre sonra demokratik bir kitle örgütü olan KOMKAR'a indirilmesi ve bizim bunlara karşı çıkışımız sonucunda örgütün dışına itildi. KOMKAR'ı siyasi bir örgüt anlayışıyla yönetmek isteyen bir düşüncedir. Bu görüşü salt yönetici kişilerin şahsında görmek, bizce meseleyi saptırmaktır. Bu nedenle, meseleye, bu örgütün bağımsızlığını çiğneyen anlayış açısından bakmak gerekir.

Anti-demokratik ve tasfiyeci yöntemlerle örgüt dışına itilmemiz bizi, örgütlü mücadeleye olan inancımızdan vazgeçirmeyecektir. Tersine Kürdistan halkımıza ve devrime karşı olan görevlerimizi yerine getirmede, mücadele azmimizi daha da bileyecektir. Bu mücadelede Kürdistanlı yurtseverlere, devrimcilere ve sosyalistlere büyük görevler düşüyor. Örgütlü mücadeleye, ve oportünizmin örgütülü ve kararlı bir mücadeleye yeni-leşeceğine olan inancımızı belirtiriz.

Yaşasın TKSP-Roja Welat.
*Bir gurup Kürdistanlı yurtsever ve devrimci adına
Xızan-Köln*

Hevalên xebatkar ên Roja Welat

Birayên heja, Gava rojnama me, dengê Kurdistan Roja Welat kete destê min, ez pîr keyfxwe bûm. Dî dema berê da, Roja Welat di nav xebata me ya di nav gel da çiyekê giring digirt û rolekê mezan dîlist.

Îro jî, rojnama me Roja Welat di vê hejmarê xwe ya nû da tiştên rast û pîrsên şoreşgerî bî hawakê baş û rast va datine berçavan. Roja Welat, di xebata me ya berê da xelîyên ku me kirbûn bî mîrxasi eşkere dîke.

Ez hevi dîkîm ku, hemû endamên Partiya me yê şoreşgerî dinê xwe û rexne xwe binivîsin û jî Roja Welat ra bîşeyn. Ew şoreşgerên ku dijî sistiyê, tirsonekiyê û oportünizme derdikevin bîla dengê xwe di Roja Welat da bîlind bîkî. Wekê ku Lenin dibêje: “Endamê Partiyê yê zana û mîrxas (mîlîtan), esil xwedanê Partiyê ne”. Em bî xwe bawerî ku, emê zora oportünistan bîbî û di nav Partiya xwe da yekitiyekê lenîstî saz bîkî.

Dî şerê serxwebûn û azadiya Kurdistanê da pêwîste em berpirsariya xwe bîzanîbî. Dî vê wari da wezîfêkê giring dîkeve ser milê me hemîyan. Heta ku jî destê me bê, lazîme em vê wezîfê giring bî dîl û can bînin cih û em pîr baldar bîn. Gereke hemû şoreşgerên mîrxas, jî bo berdevama tekoşîna rîzgariya netewî karker, gundî û xebatkarên Kurd hevdusazî bîkî û li der û dora xwe, bûyêrên civakî ku diqewimînin û jî rojnama xwe ra bîşeyn. Lî ser meselên aborî, civakî û hevdusazî bendên (mîqalên) siyasi binivîsin û bîrêkî.

Heke em berpirsariya xwe bîzanîbî û hemû bî hevra, bî dîl û can xebata xwe bajon, emê di demekê kurt da pîr pêştava ling bavêjî.

Roja Welat rojnama me ye. Em we bîxweynî û bîdîn xwendî!

Dengê Roja Welat, tu caran nayê birîne!

Xwendevanekê Roja Welat
G. Cumi

Sömürgecilerin yeni bir oyunu

Bundan 20 gün önce, Sivas'ın İmranlı ilçesine bağlı iki komşu köy arasında ceryan eden bir olayı gazetemize iletmek istiyorum. Bu iki köyün birinde Türkler, diğerinde Kürtler yaşamaktadır. Her iki köyün insanları yıllardan beri kardeş gibi birlikte yaşıyor. Her türlü yardımlaşmayı birbirinden esirgemeyen iki kardeş halk... Sömürgeci faşist güçler tabiki bu durumda hoşnut değillerdi. Köylülerin birliğini ve dostluğunu bozmak için provakasyonlar gerekliydi. İki köy insanları arasında düşmanlık ve milliyetçilik tohumunu sacarak bu kirli emellerini bir ölçüde gerçekleştirmeyi başardılar.

Olay şöyle ceryan ediyor: Türk köyünden 45-50 yaşlarından bir köylü dağda öldürülmüş olarak bulunuyor. Cesedin yanbaşıda, karnın üzerinde kürtlerin ağzıyla yazılmış kürtçe şu satırlar bulunuyor: “Bundan böyle hergün bir Türkü öldürecekiz. Türkle-

Devamı sayfa 13'de

Bir gurup yoldaşın Ortadoğu'da Arapça ve Türkçe dillerinde devrimci kamuoyuna yaptıkları açıklamayı okurlarımıza sunuyoruz.

Roja Welat Redaksiyonu

BİR AÇIKLAMA

Kapitalist sistem derin bir bunalım sürecini yaşıyor. Bu bunalım derinleştikçe emperyalizmin saldırganlığı artıyor. O, silahlanmayı artırarak, bir bütün olarak insanlığı tehdit eden nükleer savaş tehdidini yaygınlaştırmakla, devletler arası hukuk ilkelerini çiğnemekle de kalmıyor; soğuk savaş kısırtıcılığını, yarattığı bölgesel savaş ocaklarıyla beslemeye, sürekli kılmaya çalışıyor.

İşte, ilerici ve gerici güçlerin acımasız bir çatışma alanına dönüşen bölgemiz Ortadoğu, emperyalist-gerici güçlerin yarattığı bölgesel savaş ocaklarından önemli biridir. Kürdistan'da yaşanan olaylar, faşist ve gerici güçlerin emperyalistlerin desteğinde ülkemizi yeniden paylaşma planları, Ortadoğu'da yaşanan bu sürecin önemli bir halkasını oluşturuyor. Emperyalist-siyonist saldırı ve komploların Lübnan zemininde geri tepmesi, diğer bir deyişle ilerici güçlerin bugünkü başarılı konumu, gerici güçlerin tehlike olmaktan çıktığı anlamına gelmez. Tersine emperyalizmin yeni saldırıları muhtemeldir. Ve Türkiye'nin emperyalizmin yeni atandığında İsrail'in görevini üstlenmesi büyük bir olasılıktır. Böylesi bir durumda Kürdistan'ın ilerici ve gerici güçlerin çatışması alanına geleceğine de kuşku yoktur.

Bölgelere faşist ve gerici rejimlerin tedirginliklerini her gün daha bir arttıran Kürdistan ulusal kurtuluş güçleri ise, bünyesinde taşıdığı ideolojik, politik ve örgütsel zaafı dışı vurarak gelişiyor. Kürdistan'lı yurtsever, demokrat ve devrimci güçler arasında giderek belirginleşen düşmanca tavırlar, düşüncelere kilit vuran eğilimler, tekelci anlayışlar, yurtsever saflardaki iç çatışmalar, halkımızın bağımsızlık-özgürlük

mücadelesini gölgeleyen olumsuz gelişmeler ve son "Otonomi" yönelimi anılan zaafın gözardı edilemeyeceğini, sessizlikle geçiştirilemeyeceğini daha bir gözler önüne sergiliyor. Ve bütün bunlar, tek kelimeyle halkımızın ulusal kurtuluş ve demokrasi mücadelesine zarar veriyor; yurtsever, devrimci güçlerin dayanışma ve birliğini önemli ölçüde engelliyor. Yine bunlar, Kürdistan'a yönelik olası işgalci saldırıları göğüslemeyi güçleştiriyor. Bu güçlüklerin aşılması, — kolay olmasa bile — mümkündür. Yeter ki, sorunun ciddiyeti kavransın, örgüt çıkarları halkımızın yüce davasının önüne çıkarılmasın ve geçici çıkarlar, halkımızın gerçek mütefakirlerine tercih edilmesin...

Ortadoğu'nun ikinci İsrail'i olmaya aday sömürgeci-faşist Türk devleti, halklarımıza yönelik en vahşi saldırılarını sürdürüyor. İşçi sınıfı ve emekçi yığınlar giderek artan mutlak bir yoksullaşma içinde faşist baskı ve saldırılarla sindirilmek isteniyor. Fakat daha şimdiden kitlelerde sesiz de olsa ciddi bir kaynaşma, ipin ucunu kaçırma korkusu içinde bulunan faşist iktidara karşı bir güçlenme var. Zindanlarda, işkence çarklarında ve faşist mahkemelerde bir bütünlük içinde sürdürülen direniş katliamları bile bastırılmıyor, halk düşmanı cuntayı köşeye sıkıştırıyor. İşçi sınıfı ve emekçi yığınlar arasında, faşizmi yerle bir edebilecek siyasal iktidar alternatifleri arayışları günden güne artıyor.

Diğer taraftan sol siyasal güçler, işçi sınıfına, emekçi yığınlara devrimci alternatifler sunmaktan uzak ve derinleşen bir bunalım sürecini yaşıyor. Diğer bir deyişle, siyasal sürece damgasını vuran ve kökleri geçmişin derin-

liklerine kadar uzanan kaos, henüz parçalanmadı. Sol örgütlerin geçmişi sünger çekme çabaları ve faşizmin karşısında uğranılan yenilgi nedenlerini kendileri dışında arama yönelimleri yaşanan karmaşık sürecin aşılmasını zorlaştırıyor. Fakat tüm bunlara rağmen, sözkonusu bunalımın aşılması yolunda umut verici gelişmeler de var.

Partimiz TKSP'de bu genel çerçevede içinde önemli sorunların yaşandığı bir odağı oluşturuyor. Kuruluş döneminden buyana leninist örgütlenme ilkelerini revize ederek Partiyi sağ bir çizgiye oturtmayı hedefleyen küçük burjuvalar, oportünizmi örgütte egemen kılma yolunda küçümsenmeyecek mesafeler katettiler. Partinin örgütsel yapısında boy veren oportünizm, ilkesizlik, gelişmelerin arkasından sürüklenme ve günübirlik politikaların üretilmesi biçiminde örgütün politikasında kendisini gösterdi. Ve ideolojik yapıda önemli zaafılar yarattı.

Sömürgeci-faşist diktatörlüğün iktidara el koymasıyla sağ kanat oportünizmi için de güneş doğdu! Örgütümüzü saran zor koşullar fırsat bilerek Parti, devrimci öğelerden temizlemek istendi. Bunun için her türlü anti-demokratik yöntemlere, bizans oyunlarına başvurulmuş örgütümüz, kesin bir bölünme noktasına getirildi. Likidasyon hareketine karşı çıkarılan, acımasızca parti saflarından uzaklaştırıldı, uzaklaştırılıyor. Tasfiyeciler operasyonlarını başarıyla sürdürmek, gerçekleri kadrolardan, üyelerden gizlemek için işleri "mecburi iskan" a kadar vardırıdılar..

Yoldaşlar!

Parti gerçeğimizi kavramamız bir anda ve kolay

olmadı. Çünkü her şey ters düz edilerek kadrolara iletilyordu, iletiliyor. Sıradan üyelerin normal sohbetlerinin altında bile bir bit yeniliğin arandığı, Parti üyelerinin özel ajanlarla takip ettirildiği ve tartışmalara kilit vurulduğu parti yaşamımızda, oportünizmin yarattığı tahribatların kaynağını yakalamak sanıldığı kadar kolay değildi. Bu nedenle bazı sorunları bizatihi yaşamamız, parti gerçeğimizi daha iyi görebilmemizde etkili oldu, diyebiliriz.

İşte bizler Parti içinde olup bitenleri kavradıktan sonra, Partiyi bölünme noktasına getiren sağ kanat oportünizminin tasfiye hareketine karşı durduğumuz, düşüncelerimizden ödün vermediğimiz için parti saflarının "dışına" itildik.

Düşüncelere kilit vuran, açık eleştiri ve açık tartışmadan öcü gibi korkan sağ kanat oportünistleri, komplocu eylemlerini sürdürüyorlar, sürdürücekler. Parti gerçeği seğılendikçe, olayların ardında bulunan giz perdeleri aralandıkça tezgahlanan tertipler bir bir açığa çıkacak; tasfiye hareketinin ipliği pazara çıkacaktır. Parti yaşamımız boyunca, devrimci onuru yüksekte tutan ve verilen her türlü parti görevlerine itirazsız koşan bizler, buna inanıyoruz. Ve Partimizin leninist birliğinin ancak bu temelde sağlanabileceğine olan inancımız tamdır.

Bize göre ROJA WELAT bu bağlamda, daha şimdiden mücadeleyi tatil, Avrupa'ya geç karar alan sağ kanat oportünizminin maskesini düşürmek gibi tarihsel bir görevle karşı karşıyadır.

Bu inanca, TKSP-Roja Welat hatının güçlendirilmesi için ileri, diyoruz!..

Bir gurup Parti militanı
Nisan-1984/Ortadoğu

Yabancı düşmanlığının son çirkin örneği

Son yıllarda F.Almanya'da yabancı düşmanlığı büyük bir artış göstermektedir. İlk başlarda neo-faşistlerin, yabancılar yönelik saldırıları gibi görülen yabancı düşmanlığı, Kohl hükümetinin kurulumasıyla yer yer devlet politikası haline aldı. H.Kohl hükümetinin İçişleri Bakanı Zimmerman, yabancıları özellikle Türkiyelileri dönüştürmek, aileleri bölmek, yaş

sınırlamaları vb. gibi yeni yeni planlar geliştirdi. Bu olmayınca, ekonomik ve kabakuvvete dayalı baskılar artırıldı. Artık Almanya'da yabancıların dövülmediği, horlanmadığı güne geçmiyor. Ve bütün bunlar sistemli olarak gerçekleştiriliyor. Duvarlı Alman kamuoyu bile, bütün olaylara olağan şeylermiş gibi alıştırmak isteniyor.

Son senelerde boyutlanmakta olan yabancı düşmanlığının A. Kemal Altun olayından sonra en hunharca örneği 13.4.1984 de Mannheim da yaşandı. Mannheim İçişleri Birliği üyelerinden Turgay Kesici, Bülent Oztoplu, Kenan Bekar adlı işçiler sivil polislin silahlı saldırısına uğradılar. Olaydan sonra, gece yarısı polis MİB'ne girerek derneği

fotografliyor.

İşin garip yanı, aynı yerde ve aynı karakol polisleri tarafından bir yıl önce bir Türkiyeli ve son olaydan bir hafta önce bir İspanyol katlediliyor. Bütün bunlar yabancı düşmanlığının devlet politikası haline aldığını kanıtlamaktadır.

Alman sivil polislinin MİB üyelerine yönelik çirkin saldırılarını nefretle kınıyoruz.

Newroz bî şahî hat pirozkîrîn

Di demek ji koroyê

Meha çuyin, meha Newrozê bû. Destpêka sala nû, hatina biharê... Wekê tê zanin Newroz, cejna gelên Iraniyan e. Her 21 ê Adarê da Kurd, Fars, Efgan, Tacik uhd. cejna Newrozê piroz dîkin. Tewqîma Newrozê bî bûyêra wê va destpêdike. Bî gora Tewqîma Newrozê isal sala 2596 an e.

Newroz bûyêrekê mitolojiye

Serpêhatiya Newrozê jî vir 2596 sal berê qewimiye. Dî nav gelê Kurd da serpêhatiya Newrozê usa tê şrovekirin: Ew çax hukumdarekê zalim û xwixwar hebûye, navê wi Dehaq bûye. Wi gelek zîlm û tedayî li gel kirîye. Heyin û destxistinên wan jî wan standîye, wan jî xwe rakirîye kole û xîzmetkar, gelek kesan kuştîye û xerîqandîye. Rojek nexweşiyek lê peyda bûye. Dîbêjin ku, du heb marên hejderha xwe li can û bedena wi lefandîne û her yek serê xwe li ser mîlekê wi danîne, Bo wê yekê ku, carna jê ra dibêjin ejderhaq. Bo jî maran xilasbûyin gelek tixtor û hekîman li hev dîcivîne, lê tu kesek jî derdê wi ra çare nabîne. Yek jî wan dibêje: jî maran xilasbûyîna te ewe ku, tu rojê serê keçek û xorteki kurd jêki û mêjuyên wan êteze bîdi maran, ew çax tu ê jî jarê maran xilas bibî.

Deheqê xwixwar usa jî dîke... Rojê serê du cuwanan jê dîke û mêjuyê wan dîde maran. Usa ku, tîrs û xofek dîkeve nava xelkê, kes, kesi ra xeber nade... Bajâr dîkeve şînekê bê gumani... Dor tê kurê Kawê... ew çax Kawê hesinker dest davêje çakuçê xwe û êriş dibe ser qesra Ejderhaq... Serê wi û maran dipelxîne, tac û textê wi dî serê wi da dîqulbine. Bî wê yekê va xelkê bajâr, derdikevin serê çîyan agir vêdîxin; rojekê nû, jînekê nû destpêdike... Ew

roj dibe cejnê netewî û her sal dî 21 ê Adarê da şahî û şênahî tê çêkirin... Ew 2596 sal û care ku, ew cejn tê pirozkîrîn. Jî vir şunda jî heta ku gelê Kurd hebe li ser rûyê erdê, wê bê pirozkîrîn.

Tekoşîna gelê Kurd û rola Newrozê

Ciyê Newrozê dî tekoşîna serxwebûn û azadiya gelê Kurd da gelek grîng e. Ew çax, bî destê Kawê serê Dehaq tê pelçiqandin, zîlm, zordestî û kedxwari jî ortê tê rakirin. Lê, şunda "Dehaqên" nû li gelê me peyda dibin. Welatê me parva dîkin. Xelkê me bî qeyd û bendan dil dîkin. Heyinên me talan dîkin, pêşî li zman, çand û edebiyata me dîgrin. Lê gelê me, jî bo jîyanê Newrozê tu meniyan qebûl nake, Cejna xwe ya diroki û kevnare da jîyanê heta iro. Iro jî, êdi agirê Newrozê bûye remza rîzgariya gelê me û rîya tekoşîna me ya netewî û demokrati.

Warê civaki da Newroz

Newroz cejna netewî ye... Edet û çandekê pêşverûye. Bîngeha civaki ya wê gelek fire ye. Jî destpêka Newrozê vîrda gelek barbar, êrişker, êleşîr û hukumranan ser gelê me da girtine. Lê tu qewetek nîkanîbû vîrda agîrî dî dilê gelê me da xarbike. Bî hezar salan şunda, gelê me ol û din guhêrand. Ev baweriya manewî jî, şîkil û motîvên Newrozê nîkanîbûn bîde guhêrandin. Jî ber ku, eva yeka li ser mêjuyê xelkê me hatiye kolandin. Ketiye nav xwîna me, bûye beşek jî çanda me. Jî ber ku, edetekê pêşverû û gelêri ye. Olê islami wek edetên "pêşverû", usa jî, gelek edetên paşverû jî bî xwe ra aniye nav civaka Kurd. Wi, jînan û qîzan kirîye bînan şalan, pêwendiyên wan bî mîran ra qedexa kirîye. Lê edet:

Newrozê, wê sinori jî hilweşandiye... Bî hatîna 21 ê Adarê va, keç û xort, mîr û jin, kal û zar bî gîştî derketine bîndarûkê, bî xwarin û vexwarin, govend û reqas, stran û lîlanan va cejna xwe û despêka nûbarê bî şahî û şênahî piroz kirîne û hên jî dîkin...

Newroz, li dîji tedayî, zîlmê û kedxwariyê serhildane. Bîngeha hemû zîlm û kedxwariyê da himê abori vexartîye. Çîne serdest tim û daim bî keda çîne bîndest va bûne xwedanê qesr-qonax û malên dinê. Dî dema berê da, çîne koledar û feodal li ser hukum bûn. Zîlm û kedxwari gelek mezin bû. Dema iroyin da jî, kolonyalist û burcuwan çiyê koledar û feodalan girtîye. Bî gora pêşvaçûna civaki va koledar û feodal bûne burcuwayên kolonyalist. Tenê kedxwariyê şîkil guhêrandîye. Çîne karker û gundi disa feqîr û belengazîn. Burcuwayên koledar li ser piştî wan û bî keda wan bîland û dewlemendîbîn. Serpêhatiya Newrozê, bî bir û baweriyekê ramani, ya li dîji kedxwari û zîlmê va destpêkîrîye. Iro jî eva yeka dî destê gelê me û dî tekoşîna wi ya li dîji kolonyalistîyê da çêkekê grîng e.

Xebatê Siyasi û Newroz
Gelê Kurd tu caran bî dîrdîrêj nebûye xwedanê dewletek. Tim daim dî bin nîrên gelek dewletan da kole û dil maye... Tim pêşî li pêşvaçûna civaki, çand û literatura wi hatiye girtin. Jî sedsala 20 an vîrda xurtbûyîn û pêşvaçûna wi ya civaki û rêkbûyî va, li herçar perçên Kurdistanê pirozkîrîn û meniya Newrozê bî gora mercên hîmcîhani va şîkil û motîv guhêrandîye û bûye haletekê grîng dî tekoşîna serxwebûn û azadiya wi da... Edî dî herçar perçên Kurdistanê da, Newroz, bî destê hêzên netewên Kurd, li

serê çîyan, gundan û salonên bajaran da, bî giraniya xebat û propoganda siyasi va tê pirozkîrîn.

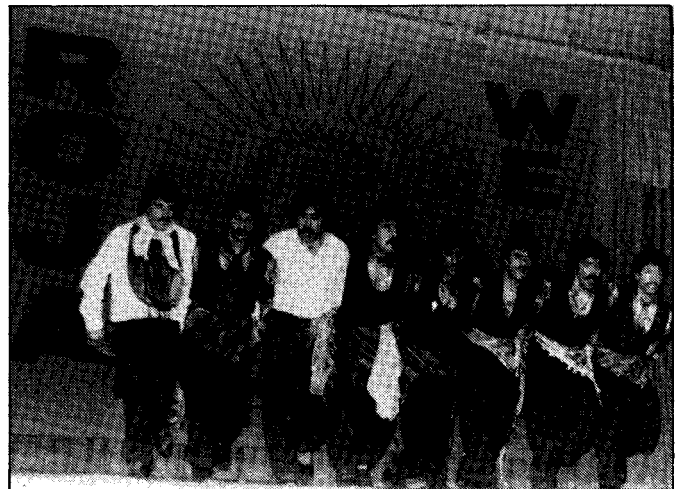
Wekeki me li jorê gotbûn, bîngeha civaki ya Newrozê gelek fire ye. Jî heftan, heta heftêyan hemû mirovên Kurd xwedanti li Newrozê dîkin. Evê cejnê jî xwe ra cejnê netewî dîhesîbin û her sal piroz dîkin. Pêvîste hêzên netewiyên demokratîk vî halete dî warê xebata siyasi da baş bîxebitîm. Bî wê yekê va, ramanên siyasi dî nav gelda belav bîkin û wan dî nav tevgerên pêşverû da hêz û rêz bîkin.

Li Kurdistanê Tirkîyê, piştî sala 1970 yi, hêz û xurtbûna tevgera şoreşgerî va pirozkîrîn cejna Newrozê here pêşva çû... Li Diyarbekûrê, Stenbolê, Enqerê û gelek çîyan cejna Newrozê hat pirozkîrîn û hezaran mirov dî van şevan da beşdar bûn. Şênayiyên Newrozê bî meydanê xebatên siyasi... Edî agirê Newrozê bî şemdaneke bêwesan û rîya hêzên welatparêz û şoreşger ronî dîke. Newroz bî nişana serxwebûn û azadiya gelê Kurd.

Jî derê Newrozê, roja 21 ê Adarê usa jî, roja dîji nijadperestîyê ye. 21 Adarê sala 1960 da li Efrîqa Başûr, gelek reşîk jî aliyê nijadê spi da hatin kuştin. Mîletên Yekbûyî evê rojê kîre roja dîjnîjadperestî ya navnetewî. Ev a yeka jî, meniya cejna me here girintir dîke. Jî ber ku, gelê me jî dîbin nîrê nijadperestîyê mezin daye.

Newroza isalin jî, gelek çîyan hat pirozkîrîn

Li Kurdistanê Tirkîyê: Ev sê sal û niv e ku, cunta faşîstî li Tirkîyê û li Kurdistanê Tirkîyê ser hukum e. Koledarên Tirkan tu caran hebûna gelê me qubûl nekîrîne. Gelê me dî bin zîlm û tedayîyê mezin

Di demek ji folklorê

daye. Wan zîman, çand û literatura me bi me dane qedexekirin. Lê gelê me ji bo van yekan stuxwar nemaye. Cunta faşîstî, bi deh hezaran şervanên gelê me, yên pêşevan kiryê zindanan. Wan dil kiryê. Gelê me û şervanên me yên pêşevan şertên piroziya Newroza isalîn li serê çiyân û di salonên bajarên da neditin. Vê cejna xwe ya diroki di dilê xwe da û bi çav û birûya pirozkirin.

Li Kurdistanê Îraq û Îran: Di van herdu perçên Kurdistanê da şerê çekdari berdeyam dîke. Gelê me cejna xwe di mîntiqên xilaskirî da, bi parastina pêşmergeyên qehreman; di binê gulebaran balafir, tang û topên dijmin da derbas kir. Agirê Newrozê, li serê çiyayên Kurdistanê yên bilind, yên bi mij û dûman vexistin.

Li Kurdistanê Suriyê: Newroz, tenê li Kurdistanê Suriyê bi eşkeretî hat pirozkirin. Li bajarê Qamişliyê, ev cara ewilê ku, partiyên pêşverûyên Kurd bi hevra cejna Newrozê pirozdkirin. Di şênahiya Newrozê da nêzikariya 40 000 mirov beşdar bûn. Komita Newrozê ji van parti û rêxirawan hatibûn pêkanin: Koma Xanê-Hîzbê Çep; Koma Zozan-Hevgirtina Gel, Koma Newroz-PDPKS, Koma Narin-PDKS û Koma Aşti-PKS.

Programa şênahiya Newrozê, bi helbesta mamostê Cegerxwîn "Bihar bi xêr bê" Newroz ser çava, va destpêkir. Şûnda, Koma Newroz, bi koro û folklorê va tîkîlê programê bû. Komên din ji, yek li pey yekan programên xwe nîsandan. Koma Aştî, bi merşê "Enternasyonalê" va perdê vekir û silav nîşan û remza serhildana gelê Kurd, Newrozê kir. Şênahiya Newrozê bi

serfirazi û dilxweşi hat pirozkirin.

Newroz li Derveyî Welat
Newroza isalîn li gelek welatên Ewropê hat pirozkirin.

Li Swêd: Li bajarê Uppsälê û Stockholmê hat pirozkirin. Li Stockholmê, Komita Arikariyê ya Roja Welat-î Swêd ji, belavokek belavkir.

Li Fransa: Li Fransê ji şevên Newrozê hatin çekirin. Instuta Kurdi di 18. Adarê da li Parisê şênahiya Newrozê pirozkir.

Li Elmanya: Isal li gelek bajarên Elmanyê, ji aliyê gelek tevgerên Kurd da şevên Newrozê hatin çekirin. Komita Arikariyê ya Roja Welat ji, li bajarê Frankfurtê şahiya Newrozê bi serfirazi pirozkir.

Şeva Frankfurtê

Pîştê ku Roja Welat nû da dest bi jina weşanê kir, ew çax komiteke arikariyê bi wê ra hat avakirin. Evê komitê biryara piroziya şênahiya Newrozê girt û di 17. adarê da cejna Newrozê bi serfirazi derbaskir.

Beri Newrozê, komitê, 3000 belavok bi sê zîmanan, û 1500 afîş derxist û li gelek bajarên Elmanya belavkir û zeliqand. Komitê, ji bo şeva Newrozê propagandek gelek fireh cih ani.

Di şevê da 600 i zêtir mirov beşdar bûn. Salon tije bû. Seet hefta da dest bi programê hat kirin. Bi vê şîrovana şroker perde vebû:

"Newroz... Agirê azadi û serxwebûna gelê Kurd... Cejna diroki û kevnare... Nîşan û remza rojên bedew, geş û hêsa... Berbanga biharê ye Newroz... Li serê çiyayên Kurdistanê niha berf dihele, laser diherikin, dar û devî ping didin.

Kulilkên çiya: simbul û sosin, nesrin û binevş, pivok û pîrpîzek gulvedidin... Bihar çavê xwe vedike li welatê me. Agirê Newrozê Kurdistanê ronî û geş dîke...

"Lê gelê me, di bin nirê koledar û faşîstan da dipelçîçe. Em xelkin... Diroka me kevintir e ji diroka gelên Rojhilata Navîn. Em namir... Ey Newroz, ey Newroz..."

Dawiya axaftina şîrovan va, hemû lembên salonê hatin vêsandin, koroyê, bi cîl û kuncên rengîn, di destan da simbola Newrozê şemdanên (meşaleyên) bi alav va çiyê xwe girt û vê strana xweş bi yekdengi stiri:

Ey Newroz, ey Newroz

Biji cejna azadi

Bi xêr û gelek piroz

Kurd te bi rihê xwe nadi...

Şûnda mêvan bi sê zîmanan hatin silavkirin û hevalê li ser navê Komita Arikariyê ya Roja Welat axaftinek bi zîmanê kurdi pêşkêş kir. Koroyê disa çiyê xwe girt û çar perçeyên folklorî stiri. Di şevê da hevalê me K. Saleh axaftinek bi zîmanê turkî pêşkêş kir. Ew, di axaftina xwe da li ser bûyerên cihan, pêşvaçûna Rojhilata Navîn û bi taybetî li ser rewşa Kurdistanê sekini.

Bi dawiya axaftinê va, dengê def û zîrnê kul û keserên salonê belvîkir. Keç û xortên Kurd mîl dane mîl wek diwareki qora govendê xistin erdê. Guhdaran birin dor-hêla Entabê... Pîştê folklorê şroker, beşek ji helbesta Eşkerê Boyk:

Kilam evda ra heval-hogir e,

Kilam hin şewat, hin ji agir e...

xwend û dengbêj Simko û Çeko çend kilamên me yên çiya, yên bi xem û zelil stirin. Simko, bi kilama:

Kalo sîba te bi xêr

Eydate bimbarek

va mêvanan bire serê çiya û baniyên Kurdistanê...

Pîştî axaftina şroker û xwendina helbestek, listikvan bi def û zîrnê va listikên dor-hêla Diyarbekirê û Bingolê listin. Di govenda Bingolê ya li ser navê "heyloyan" (qertalan) da, listikvanan li ser post xerita Kurdistanê çekiribûn. Di dawiyêda heyloyên şerûf post di nav xwe da, bi çar perçeyan va parva kirin. Wan, parvakirina Kurdistanê bi govendê va hanin zîman.

Di programa şevê da beşek

tiyatroya dramî ji hebû. Ev beşa tiyatroyê ji aliyê hevalêki karker da hatibûn nivîsin. Tiyatro, perçek ji jiyanê gundiyan Kurdistanê ya rojîn pêkdîhat. Zîlm û tedayîya leşkerên Romê li ser gelê Kurd eşkeredîkir. Listikvanan usa bala guhdaran kişandibûn ser xwe ku, heta dawiyê di salonê da get dengê derneket. Di dawiyê da guhdaran bi dengêki bilind va tedayîya leşkerên koledaran la'net kirin û bi yek dengî van sloganan avêtin:

Bimre cunta faşîst, Bimre koledari!

Biji serxwebûn, Biji azadi!

Şûnda dengbêj Bêrtî û Yasemin di programê da cihê xwe girtin. Wan, gelek kilamên folklorî bi yek dengî û yek li yekê zivirin va stirin. Pîr caran mêvan ji bi çepik û gotina stranan va tîkîlê wan bûn. Paşê, yeka-yek kilam û stranên şoreşgerî, gelêrî û gazincî stirin. Bi kilamên me yên xweş û dîlsoyî va guhdaran şaş û metalmayî hiştin. Bi kilamên xwe yên zelil va renk xistin programê.

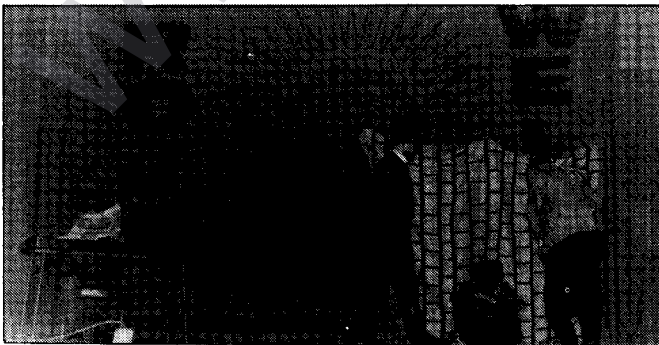
Pîştî hozanan, lembên salonê disa bi gîştî hatin xarkirin. Li ser destan mumên vîxistî va keç û xort bi gora ritma def û zîrnê, ji nav mêvanên salonê derketin û bi listikî va berbi sahnê çûn. Di şevê da çirûsên muman wek tirêjên hîvê ku, şewq dida avê usa li jêr û li jor diçûn dihat. Listikvanan listikên xwe kuta kirin û hemû kesên ku di programê da cih girtibûn di sahnê da civiyan û bi yekdengi vê merşê stirin:

Birayên delal hûn werin Kurdino,

Bi hiştî welat em herin merdino...

Bi vê merşê va programa şevê xilas bû. Program gelek dewlemend bû. Pênc seet û niv ajot. Di şevê da çend helbest û mesajên van rêxirawanan ji hatin xwendin: Sentrûmên Çanda Kurdistan: Li Nurnberg, Frankfurt, Bremen, Komitên Arikariyê yên Roja Welat: li Koln, Erlenbach, Sempatizîzîstî Rastîya Karker (Îşçi Gerçeği sempatizîzanları) li dor-hêla Mainzê; Şoreşgerên Kurdistan; Kurd-Kom û Komela Mahmên Tirkîyê li Koln.

Şeva Newrozê bi dilşahi û serfirazi hat pirozkirin. Guhdar ji şevê gelek kêfxweş û dîlaram man. Pîr caran program bi vê sloganê va dihat birin: "Biji Roja Welat!"

Di demek ji tiyatroyê

DİSK olayı, DİSK'le dayanışma ve yeni dönemin mücadele perspektifleri

II

Çıkarılan yasa işçi sınıfı açısından bir kazanım olmasına rağmen onun, somut istemlerine yanıt vermekten oldukça uzaktı. Çünkü yasa, sendika kurma hakkını belli koşullara bağlamının yanı sıra grev ve toplu-ış sözleşmesi haklarından hiç söz etmiyordu. İşçilerin sendikalaşma girişimleri yine baskı, sindirme ve toplu işten çıkarma larla engelleniyordu. Örneğin, 1960'lara gelinceye kadar iş kanunu kapsamında çalışan işçilerin ancak %34,3'ü sendikalaşabilmişti. Yine emeğin korunmasına, iş güvenliği ve iş sağlığına ilişkin sınırlı bir takım haklardan, iş kanunu kapsamına giren iş yerlerinde çalışan işçiler yararlanabiliyordu, ancak. Bu dönemde de toplam işçilerin %30'u her türlü güvenceden yoksundu. Fakat bütün bunlara rağmen, sarı sendikacılık ilkelerine göre de olsa sendikacılığın konfederasyon düzeyinde örgütlenmesi bu dönemde oldu. Ve Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu (Türk-İş) kuruldu.

1961 Anayasası ile işçilere grev hakkı verildi. 274 ve 275 sayılı Sendikalar, Grev, Lokavt, Toplu-İş Sözleşmesi yasaları kabul edildi. Böylece işçi sınıfı, yıllardır sürdürdüğü ekonomik-demokratik mücadelesiyle belirli mevziler kazanmış oluyordu. Artık sorun, kazanılan mevzilerin korunması temelinde sınıf sendikacılığını geliştirmek, uzlaşmacı sendikacılığın, sendikal savaşımı saptırmasına müsaade etmemektir.

DİSK, uzlaşmacılığa karşı gelişen sınıf sendikacılığının bir ürünüdür.

Sendikal hareket daha ilk dönemlerde kitlesel bir karakter kazanmakla kalmayıp, kapitalist sömürünün temelini yönelmeyi hedefleyen sınıfsal bir nitelik gösteriyordu. Bu ise, tekeli burjuvazinin tedirginliğini arttırıyordu. Burjuvazi baskı yöntemleriyle, işçi sınıfının gelişen ekonomik, politik ve ideolojik mücadelesinin kopmaz bir parçası olan sendikal savaşımını engelleyemediğini daha iyi kavriyordu, artık. Bu nedenle burjuvazi, baskı yöntemleri eşliğinde yasal olarak kurulan sendikaları ele geçirmek ya da sendikalarda sınıf işbirliği anlayışını geliştirerek onları denetim altına almaya yöneldi. Ve burjuvazi açısından Amerikancı sarı sendikacılık ilkelerine göre kurulan Türk-İş, bu iş için biçilmiş bir kaptandı... "Partiler üstü politika" aldatmacısıyla gelişen sınıf sendikacılığını saptırma

15-16 Haziran olaylarından bir görüntü

görevini üstlenen Türk-İş işçi sınıfının gelişen mücadelesi karşısında bu işlevini yeni kılıflar ve yeni sloganlar altında sürdürdü, sürdürüyor.

İşte DİSK, uzlaşmacılığa karşı gelişen sınıf sendikacılığı sürecinde (12 Şubat 1967'de) kuruldu. DİSK'in kuruluşuyla işçi sınıfı, burjuvaziye ve her türlü uzlaşmacı sendikacılığa karşı güçlü bir sendikal mücadele silahına kavuştu. Kazanılan hakların geliştirilmesi temelinde sınıf sendikacılığı ilkelerini netleştirmeye hedefleyen DİSK, çok geçmeden tekeli burjuvazinin boy hedefi oldu.

15-16 Haziran direnişi

Tekelci burjuvazi açısından tehlike büyüyordu. Ve bu tehlikenin önüne geçmek için işçi sınıfının sınıf sendikacılığı temelinde örgütlenmesini engellemek ve ilerici sendikal hareketi uzlaşmacı bir potada eritmek gerekiyordu. Bunun da yolu, 274 ve 275 sayılı yasaların budanması ve DİSK'in kapatılmasından geçiyordu. İşte AP iktidarının gündemleştirdiği ve Türk-İş'in açık bir biçimde desteklediği değişiklik önerileri ile hedeflenen buydu. Anılan değişiklik önerileri şöyleydi:

"—Bir işçi sendikasının Türkiye çapında faaliyet gösterebilmesi için o iş kolundaki toplam işçi sayısının en az üçte birini üye olarak barındırması gerektiği.

"—İşçi federasyonlarının faaliyette bulunabilmeleri için kendi işkollarındaki toplam işçi sayısının en az üçte birini üye olarak barındırmaları gerektiği.

"— İşçi konfederasyonlarının kurulabilmesi için daha önce sözü edilen sendika ve federasyonların en az üçte birini, ve sendikal işçi sayısının en az üçte birini üye olarak barındırmaları gerekecekti.

"—Sendika üyeliğinden ayrılmak için tek tek noter karşısına çıkmak ve kimlik saptamasından sonra imzanın onaylanması gerekecekti.

"—Sendika genel kurulları iki yılda bir yerine üç yılda bir toplanacaktı.

"— Bir sendika kurmak için en az üç yıl o işyerinde çalışmış olmak gerekecekti.

"—Uluslararası işçi kuruluşlarına ancak en fazla işçiyi barındıran konfederasyon üye olabilecekti." (Tür. İş. Sin. ve Müc. Tar., Tüm. İk. Bir. Araş. yay. s.149-150'den)

İşçi sınıfı sözü edilen yasalarda, yukarıya aktardığımız değişikliklerin yapılmasına ve kazanılan hakların geri alınmasına müsaade etmemekte kararlıydı. Nitekim değişiklik tasarısı meclislerde görüşülürken, ağır sanayi merkezlerinin bulunduğu büyük kentlerde kendilğindenci direnişler, protesto gösterileri biri birini izliyor; İstanbul, İzmit, İzmir ve çevresinde genel bir direniş havası esiyordu. DİSK karar ve danışma organlarının toplantısından sonra, DİSK üyelerinden oluşan Anayasal Direniş Komitesi, "Anayasal direniş hakkını" kullanacağını ilan etmişti. Ve 15 Haziran 1970 günü 113 işyerinde DİSK üyesi işçiler tarafından başlatılan şanlı direniş, yer yer bağımsız sendika ve Türk-İş üyelerinin katılımıyla kısa sürede çığ gibi büyüdü, yaygınlaştı.

Direniş 16 Haziran 1970 günü büyük sanayi kentleri ve çevresindeki tüm işyerlerini sardı. Yer yer kanlı olaylar oldu. Polis ve asker barikatlarını aşan direnişçi işçiler, büyük sanayi merkezlerine doğru yürüyüşe geçtiler. Kanlı olaylarda 5 kişi ölmüş, 200 kişi yaralanmıştı. Tekelci burjuvazi büyük bir panik içinde, 16 Haziran gecesi ilan ettiği sıkı yönetimle işçi sınıfının bu kararlı direnişini bastırmaya yönelmişti. DİSK'e bağlı sendika merkezleri, bölge temsilcilikleri ve sendika şubeleri basıldı. Bir çok sendikacı ve işçi gözaltına alındı, tutuklandı. 5000'in üzerinde işçi işten çıkarıldı. Fakat tüm bu baskı, saldırı ve tutuklama operasyonlarına rağmen şanlı 15-16 Haziran Direnişi, pasif direniş biçimlerine dönüştürülerek sürdürüldü. Nihayet 274 ve 275 sayılı yasaları değiştiren 1317 sayılı kanun, meclislerden çıkmasına, resmi gazete ile ilan edilmesine karşın uygulanamadı. 19 Ekim 1972 tarihinde Anayasa mahkemesi, burjuvazinin bu saldırı yasasını iptal etmek zorunda kaldı. Ve işçi sınıfı kazanılan hakların gaspedilmesine izin vermedi.

15-16 Haziran Direnişi, Türkiye işçi sınıfının mücadele tarihinde önemli bir dönüm noktası oldu. Tekelci burjuvazi, işçi sınıfının kaban öfkesi karşısına geri adım atmak zorunda kaldı. Sınıf sendikacılığının şahsında DİSK, bu ünlü direnişle prestij kazandı. Türk-İş ise, prestij yitirdi. Bunların da ötesinde 15-16 Haziran Direnişi, işçi sınıfının ileriye yönelik mücadelesinde önemli bir deneyim kaynağı, bir savaş geleneği oluşturdu.

İşçi sınıfının gelişen mücadelesinde DİSK, burjuvazinin azgın sömürü ve baskısına rağmen 15-16 Haziran'ın direniş geleneğini yaşatmak için savaştı. 15-16 Haziran direniş geleneğinin 8. yıldönümünün ilk kez kitlesel bir gösteriyle, 9. yıldönümünün ise 13 bölgede yapılan "DİSK Bölge Temsilciler Meclisi Toplantı"ları ile yaşatılması buna örnektir. 9. yıldönümünde bu geleneğin yaşatılmasında, Kürdistan işçi sınıfı açısından da önemli büyüktür. Çünkü Kürdistan işçi sınıfı ilk kez ve sıkıyönetimin ağır baskı, saldırı koşullarında, görkemli bir Bölge Temsilciler Meclisi Toplantısıyla bu geleneği yaşatıyordu. Sıkıyönetimin provokatif saldırılarına karşın 15-16 Haziran geleneği 1979'da Diyarbakır'da da yaşatılmış ve saldırgan militarist güçlere karşı kararlıca direnilmiştir.

DEVAM EDECEK

“Otonomi” yönelimi, reformist yaklaşım ve yurtsever güçlerin birliği sorunu

Bilindiği gibi, Kürdistan Yurtseverler Birliğinin “otonomi” yönelimi, bir süredir Ortadoğu’daki ilerici çevrelerde, özellikle de Kürdistanlı örgütler ve yurtsever kesimler arasında yoğun bir biçimde tartışılıyor, güncelliğini koruyor.

Dünyada ve bölgemizde önemli olayların yaşandığı günümüzde “otonomi” yönelimi, hafife alınacak, geçiştirilecek ya da “kırk dereden su getirerek” aklanmaya çalışılacak bir olay değildir. Sorun ciddidir. Ve Ortadoğu’daki siyasal gelişmelerin ışığında, faydacı, reformist ve duygusal yaklaşımların ötesinde değerlendirilmeye muhtaçtır.

Kapitalist sistem derinleşen bir bunalım sürecini yaşıyor. Bunalım derinleştikçe emperyalizmin, ideolojik, politik, askeri ve diplomatik alanlarda saldırganlığı daha da artıyor. Topyekün insanlığın geleceğini hedefleyen nükleer savaş tehdidi, silahlanma yarışının tirmandırılması, “detant”ın sabote edilmesi, devletler arası hukuk ilkelerinin pervasızca çiğnenmesi, ırkçılığın şahlandırılması, sömürge-bağımlı ulusların bağımsızlık ve demokrasi mücadelelerinin boğazlanmak istenmesi günümüzde emperyalist serüvenci politikanın ana yönelimlerini oluşturuyor. Emperyalizm sadece bununla da kalmıyor. O, dünyanın dört bir yanında yarattığı bölgesel savaş ocaklarıyla gerilimi tirmandırmak için her türlü çılgınlığa baş vuruyor. İşte Ortadoğu, emperyalizmin yarattığı bu bölgesel savaş ocaklarından en yakıcı olanıdır.

Emperyalizmin siyonist ve gerici müttefikleriyle birlikte öncelikle Filistin Direnme Hareketini, Lübnan ilerici güçlerini hedefleyen ve Suriye’yi de etki altına almayı amaçlayan hegemonya planı tutmamış ya da en azından bugün için büyük ölçüde geri tepmiştir. Söz konusu gerici saldırı, Filistin Kurtuluş Hareketini önemli ölçülerde yaralasa bile, Lübnan ilerici güçlerinin kararlı direnişi ve Suriye’nin aktif desteğiyle ikinci raund da geriletmiştir. Elbette ki bu, emperyalist, siyonist ve gerici güçlerin bu odakta tehlike olmaktan çıktığı anlamına gelmez. Tersine, bölgedeki yerel direniş güçlerinin sınıfsal, siyasal karakteri gözönünde bulundurulduğunda tehlikenin henüz yok edilmediği ve kısa sürede de yok edilemeyeceği açıktır. İlerici güçlerin kararlı direnişiyle gerileyen emperyalizm bu kez, yurtsever, devrimci güçleri bölme, çökertme ve yeni dengeler oluşturma çabalarını yoğunlaştırıyor, yeni a-taklara hazırlanıyor.

Sorunun diğer önemli bir yanı, emperyalist-gerici saldırı ve komploların yalnız Lübnan sathına yönelik olmaması; bir yandan Basra Körfezi, diğer yandan Ak Deniz, Ege ve bir bütün olarak Kürdistan’ı hedeflemesidir. Zaten faşist Türk devletinin, Ortadoğu’nun ikinci İsrail’i olarak teşviz edilmesi de, bunun içindir. Faşist diktatörlük ise, buna çoktan soyunmuştur. Türk ordusunun Irak Kürdistan’ına karşı giriştiği işgal hareketi, İran Kürdistan’ına yapılan saldırı, İran ve Irak’ı mutlak bir yoksulluğun, sefaletin içine iten, her iki ülke halklarının çıkarlarıyla açık bir biçimde çelişen savaştan dolayı — özellikle Kürdistan sorunu açısından — iki gerici diktatörlüğü hizaya getirme ya da asgari müştereklerde Kürdistan ulusal kurtuluş güçlerini ortaklaşa boğazlama, yoketme çabaları, Arap gericiliğiyle geliştirilen ilişkiler, Kıbrıs işgali, Suriye’ye yönelik tehditler ve 6. Filo’nun 15 yıllık aradan sonra yeniden Türkiye limanlarına girmesi bu soyunmanın açık ve yeterli kanıtlarıdır.

Kürdistan ulusal kurtuluş güçleri bünyesinde taşıdığı ciddi zaafalara, olumsuzluklara rağmen, bölge faşist-gerici rejimleri için önemli bir tehlike oluşturuyor. Dört yıldır devam eden İran-İrak savaşı bir yönüyle Kürdistan’ı hedefliyor. Anılan haksız savaşın Kürdistan’a kaydırılması, faşist Türk devletinin savaştan tarafların zaaflarından ve özellikle gerici Saddam diktatörlüğüyle geliştirilen ilişkilerden yararlanarak Kürdistan’a yönelik işgal ve saldırı eylemlerini yoğunlaştırması bunun açık bir kanıtıdır.

Bu somut koşullar çerçevesinde soruna yaklaşıldığında, yakın bir gelecekte Kürdistan, ilerici ve gerici güçlerin zorlu bir çatışma alanı olmaya adaydır. Bölge düzeyinde karşıt güçlerin saflaşmasında küçümsenemeyecek, gözardı edilemeyecek bir potansiyele sahip olan Kürdistan’lı yurtsever ve devrimci güçler ise, bir bütün olarak Kürt halkını hedefleyen çok yönlü saldırı ve tertipleri büyük ölçüde öz güçlerine dayanma temelinde, kalıcı müttefiklerinden alacakları destekle göğüslemek durumundadırlar. Bu da, her şeyden önce — küçümsenmemesi gereken engellere rağmen — tüm ulusal kurtuluşçu ve devrimci güçlerin dayanışması, birliği yolunda ileri adımların atılmasını dayatıyor. Ve iç-dış bağlaşıkların uzun vadeli çıkarları hedefleyen kalıcı bir temele dayanılarak geliştirilmesini, kısa vadeli çıkarları amaçlayan ilişkilerin de, buna bağımlı kılınmasını

zorunlu kılıyor.

İşte Kürdistan’daki son gelişmeleri, KYB’nin “otonomi” yönelimini, reformizmin bu uzlaşmacı yönelimi aklamaya çabalarını, ve yurtsever güçlerin birlik-dayanışması önündeki engelleri bu perspektif çerçevesinde değerlendirmek gerek.

Demokrasi olmadan gerçek bir otonomiden söz edilemez

Kürdistan’daki son gelişmeler arasında baş sırayı KYB’nin “otonomi” yönelimi oluşturuyor. Bilindiği üzere Ocak ayının ilk günlerinde dünyadaki basın, radyo ve diğer kitle iletişim araçlarından bazıları, “Saddam yönetimi ile KYB arasında, Kürtlere otonomi verilmesine ilişkin görüşmelerin sürdürüldüğü, anlaşmanın sağlanmak üzere olduğu ve sonucun yakında kamuoyuna açıklanacağı” haberini vermişlerdi. Aradan 3 aylık bir süre geçmesine rağmen beklenen “ünlü” açıklama, her nedense bu güne dek yapılmadı! Ve taraflar sözkonusu haberleri de yalanlamadılar.

Bizce sorun açıktır. Kürdistan Yurtseverler Birliği, eli kanlı Saddam diktatörlüğü ile “otonomi” yolunda küçümsenmeyecek bir mesafe almıştır. Ve büyük bir olasılıkla bunu, yurtsever, devrimci kamuoyunun tepkisini dikkate alarak gizli tutmayı, böylece olayı küllendirmeyi amaçlıyor. Gelişmelerin başka türlü izahı pek inandırıcı değildir. Çünkü, ne KYB, ne de KYB’ni aklamak isteyen çevreler, güncelliğini koruyan “otonomi” olayında derinleşmekte olan tartışmalara açık yanıt verememektedirler.

Kaldı ki sorunun özü, “otonomi” yolunda katedilen mesafe değil, Kürt halkının kanına susamış ve yıkılmaya yüz tutmuş gerici Saddam diktatörlüğü ile böylesi bir anlaşmaya yönelmektir. O halde olayın sırrını çözmek için, şu soruların yanıtını aramak gerekir: “Irak’a demokrasi, Kürdistan’a otonomi” şiarını stratejik hedef olarak belirleyen KYB’nin, gerici Saddam diktatörlüğüyle “otonomi” bağitleme yönelimine girmesinin nedenleri nelerdir? Sözkonusu nedenler, KYB’nin bu yönelimini aklamak için yeterli midir?

Öncelikle şunu belirtmek gerekir ki, KYB’ni gerici Saddam rejimiyle “otonomi” yönelimine götüren temel etken Kürdistan devriminin perspektiflerinin — Kürdistanlı diğer bazı örgütler gibi — bu örgüt tarafından da doğru bir biçimde kavranmaması ya da kavranmak istenmemesidir. Irak Kürdistan’ı halkı-

mızın ulusal kurtuluş mücadelesi- nin "otonomi" hedefine bağlanması, özellikle halkımızın bu parçadaki özgürlük savaşını açısında Barzani döneminde yaşanan deneyimlerden bile gerekli derslerin çıkarılmaması, bunun açık kanıtıdır. İşte KYB'nin "Irak'a demokrasi, Kürdistan'a otonomi" şiarından da ödün vermesi, Saddam diktatörlüğüyle "otonomi" temelinde anlaşma yoluna girmesi özünde bir yönüyle bu anlayıştan kaynaklanıyor. Diğer taraftan, Irak için önerilen demokrasi sorununun, bir iktidar meselesi olduğu gerçeğinin gözardı edilmesi ya da KYB'nin demokrasiyi de, otonomiye de kendi küçük burjuva sınıfsal ve siyasal yapısına uygun bir biçimde yorumlamasıdır.

İkincisi, KYB'nin sınıfsal ve siyasal yapısına denk düşen ittifak anlayışı gereği öz gücüne güven sorununu küçümsemesi, ve düşman güçlerin zaaflarından, aralarındaki çelişkilerden yararlanma ya da onlara dayanmaya yer veren politik bir tercih içine girmesi; ve kısa vadeli çıkarları, halkımızın uzun vadeli çıkarlarının önüne koymasıdır.

Üçüncüsü, Irak-Irak Kürdistan'ı yurtsever, devrimci güçleriyle ilişkilerin oldukça olumsuz bir noktaya gelmesi (ki, bunda Irak KDP'nin yanısıra KYB'nin de önemli payı vardır), Kürdistan devriminin doğasında var olan ağır koşullar vb...

Görüldüğü gibi KYB'nin "otonomi" yönelimine kaynaklık eden nedenler, hiçte iddia edildiği gibi bu örgütün Saddam diktatörlüğü ile girdiği uzlaşma yönelimini aklayabilecek yeterlikte değildir. Tersine KYB'nin bu tavrı, açıktan açığa uzlaşmacı bir yönelimdir. Ve mahkum edilmesi gereken bir tavidir.

Reformist yaklaşım KYB'ni aklamaya çalışırken yakayı ele veriyor.

Ortadoğu'daki ilerici kesimler ve ağırlıklı olarak Kürdistanlı yurtsever, devrimci örgütler arasında "otonomi" yönelimi üzerinde yoğunlaşan tartışmalar, farklı yaklaşımları içeriyor. Bu konuda en ilginç yaklaşım, TKSP sağ kanat oportünistlerinin başını çektiği reformist eğilimdir. Bu eğilim hedef şaşırarak, "bir nala, bir miha vurarak" adeta ne dediği belli olmayan bir belirsizlik içinde, KYB'nin Saddam diktatörlüğü ile uzlaşma yönelimini aklamaya çalışıyor. Ve şöyle diyor:

"...KYB'de, Irak'ta diktatörlük rejimine karşı su veya bu ölçüde savaşa, muhalefet eden diğer Kürdistanlı örgütler de 'Kürdistan'a otonomi, Irak'a demokrasi' için savaştıklarını söylüyorlar. Otonomi için savaşa, besbelli, onun için görüşür de," (abc), (Rıza Azadi, sayı:20).

Eğer çok uluslu bir ülkede otonomi bir demokrasi sorunuysa (ki, öyle olduğuna kuşku yok), "Irak'a demokrasi, Kürdistan'a otonomi" diyen KYB, kiminle, hangi koşullarda ve nasıl bir "otonomi" bağtılamaya çalışıyor? Riya Azadi,

KYB'nin bizzat "faşist" dediği gerici Saddam diktatörlüğüyle girdiği "otonomi" yönelimini haklı gösterirken sorunu, hangi sınıfsal, siyasal açıdan değerlendiriyor?

Riya Azadi'nin bu yaklaşımının sırrını çözmek için, aynı yazıya göz atmak yeterli. **Söyle ki:**

"Bu durumda, Yekiti'nin Saddam rejimi ile görüşmelerinin geleceği konusunda iyimser olmak pek mümkün değil. *Eğer yurtsever ve ilerici güçler birlik halinde Saddam'la görüşme masasına otursalardı, diktatörlük rejimine geri adım attırmak, ciddi demokratik değişikliklere onu zorlamak ve gerçek anlamda bir otonomi statüsünü ona benimsetmek mümkün olabilirdi.*" (abc), (Riya Azadi, agy)

Görüldüğü gibi Riya Azadi, "otonomi" yöneliminin geleceği konusunda pek iyimser olmadığını belirtmekten de geri kalmıyor. Ama hemen arkasından Saddam'lı "gerçek anlamda bir otonomi"ye, Saddam'lı bir "demokrasi"ye soyunarak yakayı daha açık bir biçimde ele veriyor! İşte küçük burjuva sınıfsal, siyasal yapının kaynaklık ettiği oportünist, reformist demokrasi anlayışı! Ve KYB'ni aklamak için "kırk dereden su getirme"nin gerçek nedeni!...

Durum gayet açıktır. Gerici Saddam diktatörlüğü, kaçınılmaz sonuna hergün daha bir yaklaşıyor. Kendisini dayatan görev, Saddam'lı "demokrasi" ya da "otonomi" arayış ve buluşları değil, söz konusu gerici diktatörlüğü yerle bir ederek Irak halklarının demokratik iktidarını kurmayı hedeflemektir. Ve ancak böyle bir iktidar ülkede "ciddi demokratik" dönüşümler yapabilir, demokrasiyi kurabilir, Arap ve Kürt halklarının eşit koşullarda demokratik birliğini sağlayabilir.

Diğer taraftan yurtsever, devrimci güçlerin birliği yolunda var olan ciddi engeller, Kürdistan devriminin doğasında bulunan zorluklar, gerici Saddam diktatörlüğüne karşı savaşı tatil etmeyi ya da bu kanlı diktatörlükle uzlaşmayı gerektirmez. Fakat, TKSP sağ kanat oportünizminin **Merkez Organı** haline gelen Riya Azadi, koşullara tapınmayışa şahlendirilerek bunun da "gereke"lerini yaratmaya çalışıyor. Ancak O bunu yaparken, kendi reformist, uzlaşmacı anlayışı konusunda da açık ip uçları vermeyi ihmal etmiyor. Bakın aynı yazı şöyle sürdürülüyor:

"Karşı taraftan böyle bir öneri geldiğinde, yani çatışmanın kesilip sorunun görüşmeler yoluyla çözümü önerildiğinde, Yekiti'nin önünde var olan seçeneklere bakalım:

1. Görüşme önerisini red edip Saddam rejimi yıkılmaya kadar savaşa devam etmek.

2. Görüşmelere tek başına katılmayıp diğer ilerici güçlerin ve bu arada CUD'un da katılımını istemek; yani görüşmeleri, ilerici, yurtsever güçlerin bir birlik halinde yürütmesi koşuluyla kabul etmek.

3. Görüşmelere, bir başına da olsa, devam etmek." (R. Azadi, agy)

Riya Azadi, "değerlendirme"sine devamla yukarıya aldığımız seçenekler üzerinde duruyor. Ve KYB'nin, bir yandan düşman güçlerin saldırısına hedef olduğunu, diğer yandan CUD güçleriyle arasının son derece açık olmasını uzlaşmaya "gereke" olarak gösteriyor. Ve de KYB'nin "otonomi" yönelimini meşrulaştırmak, dolayısıyla üçüncü seçeneği alternatif göstermek için kendini zorluyor.

Bir kez, bu değerlendirmemizin başında da belirttiğimiz gibi sorun, salt bir görüşme ya da taktik olarak görüşmelere oturup zaman kazanmak, bu zaman birimi içinde toparlanıp düşmana karşı daha güçlü bir saldırıya geçmek değildir. Meselelenin özü, "sorunun görüşmeler yoluyla çözümü"nü, yani Saddam'lı bir "demokrasi" ve "otonomi"yi hedefleyen niyettir.

İkincisi, Kürdistan devriminin doğasında var olan zorlu koşullar, KYB'nin düşman güçlerin saldırısı arasında sıkışması (Kaldı ki, bu durumda iddia edildiği gibi değil. KYB'nin kurtarılmış bölgeleri var. Ve düşman güçler oldukça zayıf.), Irak-Iran Kürdistan'ı yurtsever, devrimci güçleriyle ilişkilerinin ciddi ölçülerde bozuk olması bu örgütün Saddam diktatörlüğü ile uzlaşmasını haklı çıkaramaz. Onu aklamaya yetmez.

Ulusal, sosyal devrimlerin, özellikle gerilla savaşlarının zengin deneyimleri, Kürdistan zemininde yaşanan olayların ve muhtemel gelişmelerin dayattığı ve dayatacağı ağır görevlerin üstesinden nasıl gelinebileceğine ışık tutan örneklerle doludur. Küba devriminin fırtınalı günlerinde, Batista'nın yerine, Miami Paktında bir "Kurtuluş Cephesi" düşüncesi etrafında birleşen Küba "sol" muhalefetinin — 26 Temmuz Hareketine uzlaşmaya katılma önerisini de içeren — tutumuna karşı, Fidel Castro'nun kaleme aldığı Sierra Maestra bildirisi bu bakımdan öğreticidir. Bu ünlü bildirden bazı pasajlar aktararak KYB'nin "otonomi" yönelimini ve onu aklamak için kendisini zorlayan reformist, uzlaşmacı eğilimin savaş mantığını kavramaya çalışalım:

"...Bu iki ateş arasında, kutsal bir dava uğruna çarpışmak için gerekli gururdan ve bu davanın uğrunda ölmeye değer olduğu inancından başka hiçbir dayanağı olmayan bir başına kalmış insanlar... Hiçbir çıkar düşünmeksizin, hiçbir art niyet taşımaksızın, her gün ölümle yüzyüze, göz göze yüce fedakarlıklara tanıklık etmiş ve gene her gün en yakınlarının, en iyilerin ölüm acısını tatmış insanlar. Bilinmez bir sonradaki kaçınılmaz afette kurbanın kim olacağı acı düşünülmediği anda, uğruna böylesine inanç ve inatla döğüştüğümüz o zafer gününü görmek için, kendimizi feda etmekten başka bir umut ve kurtuluş yolu olmadığını iyice anladığımız kapkara bir günde duyulan bir anlaşma haberi."

"...Bizi, kendi kendimize destek olmaktan başka hiçbir kuvvet, hiç-

bir destek amacımıza ulaştıramaz.”

“Fakat ne çare ki, Sierra Bildirisinde açık seçik ortaya konulduğu gibi bizler, umutsuz bir durumda kalsak, hatta diktatörlük bizi yok etmek için bugünkünden daha fazla bir askeri gücü harekete geçirse bile Küba ihtilalinin temel ilkelerinden ve yürüşümüzden fedakarlık etmeyi asla kabul etmezdik.”

“Öyleyse hiç tereddütsüz belirtelim ki: Batista'nın yerine bir askeri cunta geçtiği takdirde, 26 Temmuz Hareketi kurtuluş savaşına kesinlikle ve dirençle devam edecektir. Yarın bir uçsuz bucaksız bir uçuruma yuvarlanmaktansa, bugün canımızı dişimize takarak mücadele etmeyi yeğ tutuyoruz. Askerlerin oyuncuğu olmayacağız: Ne askeri cunta, ne de askerlerin yönetiminde bir kukla hükümet!” (Che Guevara, Savaş Anıları, Ant yay. s.241, 243, 245, 246, 248'den naklen)

Fidel Castro'nun bu tarihi sözlerine eklenecek bir şey yoktur. KYB ve diğer Irak-Iran Kürdistan'lı yurtsever, devrimci güçleri karşısında duran tarihsel görev, gerici Saddam diktatörlüğü ile uzlaşma, diğer bir deyişle gericiliğin değirmenine su taşıma değil; Onu yıkmak, yerle bir etmek, ve onun yerine Irak halklarının demokratik iktidarını kurmak için savaşmaktır.

Yurtsever güçlerin birliği sorunu ve tek yönlü yaklaşım

Kürdistanlı yurtsever, demokrat, devrimci güçlerin dayanışma ve birliği her zamankinden daha yakıcı bir biçimde kendisini dayatmıştır. Ayrıca her parçadaki mücadele açısından yurtsever ve demokratik güçlerin, ezen ulus devrimci güçleriyle en sıkı dayanışmasının gerekliliği de tartışma götürmez. Ancak, gerek her parçanın özü ve gerekse Kürdistan'ın geneli açısından ulusal demokratik güçlerin dayanışma ve birliği önemli engellerle karşı karşıyadır. Ve çıkarıcı, faydacı, reformist kamplasmalar, bu yolda mesafe alınmasını daha da zorlaştırıyor.

Kürdistan zemininde yurtsever ve devrimci güçlerin dayanışma ve birlik sorununu ele alırken, öncelikle birliğin önüne çıkan, çıkarılan engellerin kaynağına inmek gerekir. Çünkü bu engeller, kimilerinin iddia ettiği gibi salt “örgütsel rekabet”ten, “örgütler arası çatışma”lardan kaynaklanmıyor. Varolan engellerin ortaya çıkması ve kronikleşmesinde örgütler arası rekabet ve çatışmaların etkisi olsa bile, belirleyici etken sınıfsal, siyasal yapı ve bunun yansıması olan ideolojik, politik, örgütsel yapılanmalardır. Ancak bu bilimsel gerçeğin altını çizmek, bir başına yeterli değildir. Önemli olan ideolojik, politik ve örgütsel yapılanmalardan kaynağını alan sorunların, yurtsever güçlerin birliği önünde ciddi engellere dönüşmesinin nedenlerini yakalamaktır.

Sömürge-bağımlı ülkeler de sınıflı toplumlardır. Sömürgeci boyunduruğun parçalanmasında değişik sınıflar ve katmanların çıkarı vardır.

Bu sınıf ve katmanların kendi sınıfsal örgütleriyle ulusal kurtuluş mücadelesine katılması da son derece doğaldır. Temel çelişkinin çözümü sürecinde asgari müştereklerde bir araya gelmeleri mümkün ve gerekli olan bu sınıf ve katmanlar arasında ideolojik mücadelenin sürmesi de kaçınılmazdır.

Diğer taraftan değişik sınıfsal, siyasal örgütlerin ülkenin bağımsızlığı ve özgürlüğü yolunda verilen mücadelede aynı kararlılığı göstermeleri ise mümkün değildir. Ulusal kurtuluş savaşlarında işçi sınıfının inanç ve kararlılığının yanısıra burjuva, feodal ve küçük burjuva örgütlerinde uzlaşmacılık ağır basar. Ve özellikle bu, ulusal kurtuluş devrimlerinin zorlu dönemlerinde ya da sınıf mücadelesinin sertleştiği süreçlerde kendisini daha açık bir biçimde gösterir. Ve eğer ulusal kurtuluş devriminde işçi sınıfının ideolojik, politik ya da bir başına da olsa ideolojik öncülüğü yoksa veya belli bir etkinliğe sahip değilse savaşın önemli zorluklarla hatta açmazlarla karşılaşması kaçınılmazdır.

İşte Kürdistan'ın bazı parçaları ve özellikle Irak Kürdistan'ında sürdürülen ulusal kurtuluş savaşı bu bakımdan ilginçtir. Irak Kürdistan'ında uzun yıllar süren özgürlük mücadelesinde Kürdistan işçi sınıfının fiili ya da ideolojik öncülük anlamında dışı dokunur bir etkinliği olmadı. Bu ulusal hareketin önemli bir zaafiydi. Böyle olunca, ulusal kurtuluş hareketine, marksizmden de esinlenen küçük burjuva, burjuva ve feodal güçler damgasını vurdu. Irak Kürdistan'ı halkımızın kurtuluş mücadelesinde bu sınıf ve katmanlar yapıları gereği kararsız ve sürekli dayanak arayışı içinde olmuşlardır. Bu onları, özgüce güvenme yerine, düşman güçler arası çelişkilerden yararlanma ve giderek birine dayanarak diğerine karşı savaşıma noktasına kadar götürdü. Ve ulusal hareketi, iç ve dış bağlaşıklarından uzaklaştırdı, uzaklaştırıyor. Kürdistan'ın parçalı ve düşman güçlerle çevrili olması ise, bu anlayışı pekiştirdi, büyük ölçüde belirgin bir politika haline getirdi. Bu politika, ulusal hareketin zorlu dönemlerden geçtiği bazı dönemlerde kimilerini ihanete kadar götürdü. Emperyalizm, gerici ve düşman güçler bundan yararlandılar, ulusal kurtuluşçu güçleri birbirine karşı kullanarak “açmazları” derinleştirdiler. İşte yurtsever güçlerin birliği önünde oluşan engeller de, asıl kaynağını bu politikanın yarattığı sonuçlardan aldı. Yurtsever örgütler arasında görülen çatışmaların, derek derinleşmesi, ideolojik mücadeleye tahammülsüzlük, zor kullanımı ve politik dar görüşlülük ise, örgütler arası sorunları kamçıladı. Ve yurtsever güçlerin birliği önünde oluşan engelleri kronikleştirdi.

Evet, ulusal kurtuluşçu örgütlerin birliği önünde oluşan engeller basite alınacak türden değildir. Ama bu yolda mesafe almanın — küçümsememesi gereken engellere rağ-

men — nesnel koşulları da vardır.

O halde sorunun çözümü, yurtsever güçlerin birliği önünde duran engellere kaynaklık eden nedenlere yönelme doğrultusunda ilkeli, esnek ve kararlı bir mücadele yürütmekle mümkündür. Bu da, öncelikle her parçada Kürdistan devriminin stratejik hedeflerinin netleştirilmesini, otonomiye stratejik hedef olarak önlere koyan örgütler açısından otonominin, gerçek demokrasi sorununa bağlı olduğu gerçeğinin kavranmasını gerektirir. İkincisi, özgüç sorunun belirleyici önemini kavranmasını, düşman güçlerin şu ya da bu aşamada sağladıkları “destek”lere bel bağlanması yerine Kürdistan halkımızın bağımsızlık ve özgürlük tutkusuna, yiğitliğine ve fedakârlığına güvenmeyi gerektirir. Düşman güçler arasındaki çelişkilerden yararlanma sorunu ile bağımlılık ilişkileri içine girme meselesinin biri birinden kalın çizgilerle ayırıldığını gerektirir... Ayrıca bu, düşman güçler arasındaki çelişkilerden yararlanma temeline dayandırılan politikaların halkımıza yaşattıkları acı deneyimlerden ders çıkarmanın da bir gereğidir. Üçüncüsü, her parçada, bölge düzeyinde ve uluslararası planda devrimci, demokratik ve anti-emperyalist güçleri temel alan bir bağlaşıklar politikası izlemeyi gerektirir.

Yurtsever güçlerin birliği önündeki engellerin bir bir temizlenmesi ve en geniş birliğin sağlanması yolunda verilen mücadele bize, bu temel perspektife oturtulmalı. Ve değişik stratejik ve taktik yönelimlere kararlıca karşı çıkılmalıdır. Karşı çıkışlar, ideolojik mücadele ve politik dostluk temeline — Kürdistan zemininde — yaratılan sorunların gerçekten aşılmasına hizmet etmelidir. Bu devrimci ilkeye karşı, büyük oranda tahammülsüzlük olsa bile... Aksi davranış ve tavırlar yurtsever güçlerin birliği yolunda sürdürülen çabaları olumsuz yönde etkileyecektir.

Riya Azadi'nin tutumu bu bakımdan da ilginçtir. O, özellikle KYB'nin “otonomi”ye soyunmasından bu yana, okun sıvri ucunu CUD güçlerine çevirmiştir. Hatta Riya Azadi, bu işi daha da ileriye götürerek KYB'nin, bir başına “otonomi” yönelimi içine girmesinden de CUD güçlerinin sorumlu olduğunu belirtiyor. Ve şöyle diyor:

“...Bugün Irak Kürdistanı ve genel olarak Irak yurtsever ve demokratik güçleri bu kadar dağınıksa, bir birleriyle kan davasına varan çatışmalar içine girmişlerse, ortak bir cepheleri yoksa ve *Yekiti tek başına otonomi görüşmelerine girmişse bunda kendilerinin payı yok mu?*” (abc, R. Azadi, agy)

Şunu hemen belirtelim ki, Irak-Iran Kürdistanı yurtsever ve demokratik güçlerinin dağınıklığında, bu güçler arasındaki çatışmalarda, KYB'nin yanısıra, CUD içinde yer alan bazı örgütlerin ve bu arada Irak KDP'nin de payı büyüktür. Fakat bu, KYB'nin “marifetlerini” aklamak için gerekçe yapılamaz. Ve

de bundan dolayı yalnızca CUD güçleri suçlanamaz.

KYB'nin "tek başına otonomi görüşmelerine girme"sinden dolayı bir bütün olarak CUD güçlerini sorumlu tutmaya yeltenmek ise, saçmalaktır. Çünkü KYB, bu işe soyunmadan kararını vermiştir. Ve CUD güçleri bir başına, KYB'nin bu kararını olumlu ya da olumsuz yönde etkilemek durumunda değiller. Yok eğer CUD güçlerine, neden KYB ile birlikte "otonomi görüşmelerine" oturmuyor, daha iyi bir "demokrasi" ve "gerçek anlamda bir otonomi" almıyorsunuz diye sitem ediliyorsa (ki, çıkan sonuçta odur), o zaman Riya Azadi'ye girdiğin bataklıkta debelenmekte özgürsün demekten başka birşey kalmıyor.

Riya Azadi kendi aklınca KYB'ni akladıktan sonra, sözü yine yurtsever güçlerin birliğine getiriyor ve şöyle diyor:

"Biz başından beri bunu, yani Irak Kürdistanı yurtsever güçleri arasında en geniş birliği savunduk. Aynı şeyi Irak'taki tüm demokratik güçler için de savunduk. Başarının şartı budur." (R. Azadi, Agy)

TKSP'nin geçmişte Irak Kürdistanı yurtsever güçlerinin birliğini savunduğu ve pratikte de buna uygun davrandığı bir gerçektir. Ve Hakkari Olayları karşısında takılan tutum buna somut bir örnek olarak gösterilebilir. (Bak. Roja Welat, s.8, 9, 1978)

Ancak, TKSP sağ kanat oportünizminin yurtsever ve demokratik güçlerin en geniş birliğini hedefleyen bu birlik politikasından çoktan çark ettiği yalın bir gerçektir. Yurtsever güçlerin en geniş birliği adına yapılan "Dörtlü" (İKDP, KYB, TKSP, ŞKİDP), "Beşli" (TKSP, PPKK, KUK, AR, TEKÖŞİN) manevraları ve umutsuzluk içinde girdiği TKP'li, TİP'li bağlaşıklardan sonra nihayet oportünizm yakayı ele verdi. Ve KYB'nin Saddam diktatörlüğüyle giriştiği "otonomi" yönelimini meşru gösterme kılıcını kuşamakla, kendi maskesini bizzat tavrı ve davranışlarıyla indirdi. Bu nedenle sağ kanat oportünizminin, TKSP'nin geçmişte — eksiklikleriyle birlikte — izlediği birlik politikasının mirasını basamak yaparak uzlaşmacılığı, reformizmi meşrulaştırma çabaları boşunadır.

"Otonomi" yönelimi mahkum edilmeli, birlik yolunda somut adımlar atılmalıdır

Daha şimdiden Ortadoğu'nun önemli bir gerilim odağını oluşturan ülkemiz Kürdistan'da, yurtsever, demokratik güçlerin dağınlığı önemli bir olumsuzluktur. Çıkarıcı, reformist bloklaşma çabaları ve bunun karşısını doğurması ihtimalleri bu olumsuzluğu daha da arttıracaktır. Bu durum arda "otonomi" yönelimi, yurtsever Kürdistan halkının ve savaşçıların moralini bozuyor. Onları güçsüzleştiriyor.

Kısacası "arap saçına dönüşen" yurtsever ve demokratik güçlerin konumları, ilişkileri ve Kürdistan

zemininde yaşanan süreç, tek tek yurtsever, devrimci örgütlere, guruplara hatta kişilere "ne yapmalı" sorusunu açık bir biçimde yanıtlamayı dayatıyor. Kuşkusuz bu soruya yalnız doğru yanıtlar bulmak da yeterli değildir. Doğru tesbitlerin oluşturacağı perspektifler temelinde sorunun pratik çözümü yolunda kararlı bir çaba içinde olmak gerekir.

Kürdistan zemininde "ne yapmalı" sorusunu yanıtlamaya çalışırken öncelikle KYB'nin "otonomi" meselesinden işe başlamak gerekiyor. Çünkü bu, Kürdistan halkının mücadele tarihine şu ya da bu biçimde geçecek önemli bir olaydır.

Bu değerlendirmemizde değişik yönleriyle irdelediğimiz "otonomi" yöneliminin savunulacak bir tarafı olmadığı açıktır. Tersine "otonomi" yolunda atılan adımlar — bilerek ya da bilmeyerek de olsa — Kürdistan'da demek bilmeyecek bir kardeş kavgasının nüvelerini bünyesinde taşıyor. Yine bu yolda atılan adımlar, Kürdistan ulusal kurtuluş savaşının prestijini sarsıcı, onu dost güçlerden yalıtıyıcı ve halkımızın kendisine güvenini sarsıcı niteliktedir, bir yönüyle.. Bu nedenle KYB'nin "otonomi" yönelimi mahkum edilmeli. **Ancak bu yapılırken, KYB'nin düşmanın kucağına doğru daha da itilmesi değil, yurtsever saflarda yerini alması hedeflenmelidir. Ve Kürdistanlı yurtsever, demokratik kesimler, bölge ilerici, devrimci güçleri, iş isten geçmeden bu yönde caydırıcı olmak için çaba harcamalıdır.**

Diğer taraftan Kürdistanlı yurtsever, devrimci örgütlerin tek tek parçalarda ve ulusal düzeyde en geniş birliklerinin sağlanması yolunda çok şeyler yazıldı, çizildi. Hatta yer yer bazı blokların oluşturulması için yoğun çaba harcayanlar da oldu. Fakat şimdiki dek, bu yolda arpa boyu mesafe alınmadı. Bizce bunun nedenleri açıktır: **1. Değişik düzeylerde hedeflenen birliklerin önündeki engellerin gerçekçi bir şekilde kavranamaması ya da kavranmak istenmemesidir. 2. Reformist, faydacı ve dar grupçu yaklaşımlarla en geniş birlikler adına, en geniş birliklerin önünün tıkanmak istenmesidir.**

Gerek ülkemizin parçaları ve gerekse bir bütün olarak ulusal güçler açısından en geniş birliklerin sağlanması, — yazımızın bir önceki bölümünde belirttiğimiz gibi — herşeyden önce birliklerin önündeki engellerin ve bu yolda sürdürülen çabaları olumsuz yönde etkileyen etmenlerin kaynağını da hedefleyecek ilkel, esnek ve kararlı bir mücadeleyi içeren somut adımların atılmasını gerektirir. Bizce, bu yolda atılması gereken ilk adım, ulusal düzeyde ve her parçanın özelinde yurtsever, demokratik güçlerin dayanışma ve birlik platformlarının yaratılması olmalıdır. Ve bu platformların çerçevesi kitlelere açık tartışmalar sonucunda tesbit edilmelidir.

Bizce şu ilkeler, değişik düzeylerdeki platformların genel çerçevesini

belirlemek için yeterlidir:

— Halkımızın bağımsızlık ve özgürlük mücadelesini hedeflemek. Otonomi için savaşan örgütler açısından, otonominin gerçek bir demokrasi sorunu olduğunu kabul etmek ve bundan ödün vermemek.

— Emperyalizme ve sömürgeciğe karşı savaşta halkımızın özgüçüne güvenmeyi temel almak. Düşman güçler arasındaki çelişkilerden yararlanma adına bağımsız politikadan ödün vermemeyi ilke edinmek. Bu konuda özellikle Irak ve İran Kürdistanı yurtsever örgütlerinden bazılarının durumu endişe vericidir. **Örneğin Irak KDP'nin İran'la olan ilişkileri, İran KDP'nin Irak'la olan ve Fransa'ya kadar uzanan ilişkileri bizce, farklı ölçülerde de olsa düşman güçler arasındaki çelişkilerden faydalanmakla izah edilebilecek türden gerçektir. Ve bu ilişkiler, adı geçen örgütlerin bağımsız politikalarını önemli ölçüde gölgelemektedir. Bu nedenle anılan örgütlerin düşmana karşı verdiği mücadeleyi destekleyerek, politik dostluk ve ideolojik mücadele temelinde onları bu politikalarından caydırmayı hedeflemek. KYB'nin "otonomi" yönelimini mahkum ederek onu da bu platforma çekme doğrultusunda mücadele etmek.**

— Tek tek parçalarda, bölge ve uluslararası planda anti-emperyalist demokratik güçleri Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinin gerçek dostları olarak görmek.

— Kürdistan zemininde marksist-leninist propaganda ve ajitasyon serbestisini benimsemek.

— Ülkemiz Kürdistan da sınıflı bir toplumdur. Ulusal ve toplumsal kurtuluş sürecinde sınıf savaşımı kaçınılmaz olarak varlığını sürdürecektir. Bu bilimsel gerçekten hareketle yurtsever ve demokratik örgütler arasında politik dostluk temelinde ideolojik mücadelenin zorunluluğunu kavramak. Örgütler arası ideolojik mücadelede zor kullanımına karşı olmak.

— Siyasal örgütlerin iç işlerine karışmamak. Her parçadaki mücadeleye dayanışma temelinde destek olmayı benimsemek.

— Yurtsever güçlerin en geniş birliklerinin önünü tıkayan faydacı, dar grupçu eğilimlere karşı olmak.

— Platformu örgütlerin iç sorunları, sınıfsal ve siyasal ayrımlar konusunda bir baskı aracına dönüştürmeye yeltenmemek.

— Kürdistan zemininde yürütülecek savaşta kararlı ve samimi olan ezen ulus devrimci örgütlerine bu platformu açık tutmak.

Yukarıda da belirttiğimiz gibi bu ilkesel çerçeve, sadece yurtsever ve demokratik güçlerin siyasal bir platformunu hedefliyor. Bu, bir ulusal organizasyon, her parça açısından bir cephe ya da eylem birliği programı değildir. Ve tartışılabilir, geliştirilebilir. Ayrıca şunun da bilincindeyiz: TKSP — Roja Welat olarak bizler bunu, tek başımıza hayata geçirmek durumunda değiliz. Yalnız bu bizi, bu doğrultuda mücadeleden alıkoymayacaktır.

PARTİ MİLİTANLARININ NOT DEFTERİNDEN

Gerçeğimizi tartışmak devrimci bir görevdir

12 Eylül faşist cuntası ile birlikte kızışan kavgada Türkiye ve Türkiye Kürdistanı devrimci hareketleri büyük yaralar almış ve büyük bir yenilgiye uğramışlardır. Bu yenilgi salt bu dönemin sonucu değil, geçmişte Türkiye ve Türkiye Kürdistanı devrimci güçlerin bünyelerinde taşıdığı bir takım olumsuzlukların da sonucudur. Bu anlamda Partimizin de bünyesinde taşıyarak getirdiği bu olumsuzluklar, 12 Eylül faşizmi ile birlikte daha bir gün ışığına çıkmıştır. Şimdiye kadar bu olumsuzlukları ortadan kaldırmak için verilen mücadele kitle arasında dedikodudan öteye geçmemekte idi. Şimdi yayın hayatına başlayan *Roja Welat* bizlere bu gerçekleri kitlelere ulaştırma olanağı sağlamış bulunmaktadır. Budan hareketle parti içinde görülen eksiklikleri, hataları dile getirmek devrimci bir görev olmalıdır. Partimizin kitleler arasında saygınlık

kazanması fedakar, cesur, yiğit, mücadeleci sosyalist militanların yılmadan mücadeleleri ile olmuştur. Canları, malları, hayatları pahasına verilen bu mücadeleyi ülkemizde tatile kimsenin hakkı yoktur. Yiğit, fedakar TKSP militanlarının buna dur diyeceklerine inancımız sonsuzdur. Partimiz içindeki olumsuzluklara kararlıca karşı çıkan *Roja Welat*'in yayına başlaması ile bu konuda çok önemli bir adım atılmış bulunmaktadır.

Dünyanın en eski halklarından olan Kürt halkı, halen kendi ülkesinde kapitalist, emperyalist ülkeler tarafından tutsak olarak bulunmaktadır. Emperyalist ve gerici güçler ülkemizi suni sınırlarla bölmelerine, ulusumuzun ulusal varlığını yok etmek için her parçada ayrı ayrı yöntemler kullanmalarına rağmen bunu bir türlü başaramamışlar ve basaramıyacaktırlar. Çünkü halkımız da, diğer halklar gibi

kendi ulusal varlığının bilincine erişmiş, emperyalist ve sömürgeci güçlere karşı direnmiştir. Ancak bu direnmeler Kürdistan'ın her parçasında zaman zaman dünya kamuoyuna kendi sesini duyurur olmasına rağmen, yine de sömürgeci güçlerin diğer emperyalist ülkelerden aldıkları yardımlarla bu direnme ve mücadeleleri kanla bastırılmıştır.

Kürdistan'ın tüm parçalarında verilen mücadelenin kapitalist ve emperyalist ülkeler tarafından sürekli bastırılmasını salt onların deneyimli ve güçlü olmalarına bağlamamak gerekir. Bu sadece madalyonun bir yüzüdür. Bu yenilgilerde bir de, ulusal kurtuluş mücadelesini omuzlarına yüklemiş olduklarını belirten hareket, gurup, veya partilerin payının ne kadar olduğunun tesbit edilmesi gerekir. Ancak şimdiye kadar Kürt halkı her parçada da kendine düşeni

S. Hoce

yapmış, fakat öncülük ettiği savunular, o öncü güç görevini bilimsel anlamda yerine getirmediği gibi, getirmek için de çabaları bazen iyi niyeti geçememiştir.

Mücadele süreci içinde teorik belirlemelerin pratiğe uygulanmasının da belli koşulları vardır. Bu koşullardan biri ve en önemlisi de öncü gücü oluşturan kadroların sağlıklı oluşu, kadroların yeteneklerinin iyi bilinmesi, kadroların cesaret ve disipline uyusları ile mümkündür. Bir de kadroları kendi kabiliyet ve becerilerine göre mücadele alanlarına sürmek gerekir.

Teori: Bir işe niyettir. Yani sağlıklı teori o işi sağlıklı çözer demek değildir. Pratik ise: Teorinin ışığı altında o işe, eyleme başlamak ve sonuca götürmektir. Yani salt sağlıklı bazı bilimsel belirlemeler mücadelemizin hedefe ulaşmasını getirmek.

DEVAM EDECEK

Bölünmenin temel nedeni sağ oportünist hizip hareketidir

Yayınlarınız elime geçti. Yurt dışına çıktığım bir kaç aydan beri kendi çalışma alanlarımda olup bitenleri açıklayarak oportünistlerin maskelerini indirmede yardımcı olmak, partili yoldaşlara ve parti militanlarına, oportünistlerin gerçek yüzlerini görmelerine katkıda bulunmak istiyorum. Bugün TKSP'nin gerçek sahipleri olarak gördüğümüz Devrimci Muhalefet artık *Roja Welat* gibi bir silaha sahiptir. Parti bütünlüğünü sağlamak ve parti bayrağını gerçek sahiplerinin ellerinde yüceltmek hepimizin görevidir. Yiğit, fedakar yoldaşlarımızın ve sempatanların çabalarıyla oluşan parti imkanlarını yurt içinde ve yurt dışında kendi dar gurupçu ve fırsatçı emelleri için kullananları yakından tanıyanlar bugün tavır almış durudadır. Gün geçtikçe halkımızın kurtuluş mücadelesinden uzaklaşmalarının politikaları netleşmekte ve yürekli insanlarımız saflarını belirlemektedir. Kuşkusuz zaman önemli bir faktördür ve o, oportünizme pürim vermeyen, en zor koşullarda ona karşı mücadele bayrağını yükseltenlerden yana olacaktır.

Hizip çalışması var deyip yaygara koparanlar, partimizin en fedakar insanlarını en zor koşullarda yüz üstü bırakıp siyasi yaşamlarına son vermek isteyen oportünist düşüncenin sahipleridir. Ve bu düşünce, bunun maddi temellerini hazırlamak için 12 Eylül'den hemen sonra kolları sıvamış ve gerçek bir hizip çalışmasını başlatmıştır. O dönem ve daha sonraları yurt içinde bulunan bizler, bunun

en canlı şahitleriyiz. Ve şahit olduğumuz olayları açıklayarak insanlarımızın oportünistlerin tanınmalarına, oportünist komploların açığa çıkarılmasına yardımcı olmaya çalışacağız.

Evet, yurt içinde hizip çalışması vardı. Bunu, yurt içindeki çömezleri yapıyor, yurt dışında oportünist abileri "hizip çalışması var" deyip hareketi bölme noktasına getiriyorlardı. Ve halkımızın yiğit evlatlarını, partimizin önder insanlarını, militan kadrolarını tasfiye etmeye çalışıyorlardı. Bu hizip çalışmalarından ibret verici bir örnek şöyleydi:

Henüz meşhur "İran Olayları" olmuş, kulaktan kulağa bazı bilgiler dolaşıyor ancak net bilgiyi partiden bekliyorduk. O sıralar E. bölgesinde sorumlu olan B., "bu öncülük değişmelidir, bunlarla çalışılmaz" deyip rahatsızlığını belirtmişti. Sorumlu arkadaşlarla tartışmışlardı. Kafasındaki celiski giderilmeyince, dışarı çıkıp yetkililerle görüşmesine karar verilmişti. Nihayet sonuç öyle oldu. Genel Sekreter "İran Olayları"ni izlemek üzere geziye çıktığında, ülke içinden bazı sorumlu insanları da çağırılmışlardı. Gidenler arasında B. de vardı. Gidip, görüşüp yeni bilgilerle geri döndüler. Sorumlu yoldaş, "İran'daki olaylar hakkında bilgi vererek olayın çözümlendiğini, hareketimiz içinde herhangi bir sorunun olmadığını, herkesin görevine devam etmesi gerektiğini bildirdi". Daha sonra gelen — konuyla ilgili — parti genelgesi arkadaşı doğruluyordu.

Ancak aynı dönemde kendi çalışma bölgesinde toplantı yapan B. arkadaş, toplantıda "Saleh, Rojan ve Arzo alçak ve namussuzdur. Hareketi bölmek istiyorlar, sola götürmek istiyorlar" diye bir açıklamada bulunuyor. Bunun üzerine toplantıda bulunan 4 kişiden 2 yoldaş şiddetle tepki gösteriyor. Olay kavgaya varmak üzereyken 3 yoldaş aracı oluyor ve dağılıyorlar.

Bu yoldaşlardan biri görevli olarak çalıştığım bölgeye geldi. Sorumlu bir yoldaşa görüşmek istediğini bildirdi. Öyle bir insan tanımadığımı, ancak tanıdık arkadaşlar ile bulabilirsem olur, deyip tekrar buluşmak üzere ayrıldık. Sorumlu yoldaş aradım, durumu bildirdim. Gelen yoldaştan gerekli bilgiyi alabileceğimi söyledim. Böylece yoldaş bana, kendü bölgesinde gelişen olayları anlatarak, arkadaşlara iletmemi söyledi. Sorumlu arkadaşta bilgileri aktardım. Ve kendisi de ifadeleri aralar dışarıya bilgi verdi. Bir müddet sonra B. ile bir bölgede karşılaştım. Olaydan bilgimin olduğunu bildiği için, konuyla ilgili konuşma gereği duydu. Ve bana, bölgesindeki toplantıda bazı MK üyeleriyle ilgili sözkonusu görüşleri açıkladığını, ancak bu konuda Ortadoğu'dan oyuna getirildiğini söyledi.

Sonuç olarak gelen cezalar bizi durumdan haberdar eden insanlara verildi. Toplantıda hizip çalışmalarına tepki gösteren 1 yoldaşa, kanal dışı haber taşıdığından ilişkileri donduruldu. Diğer yoldaş değişik bir bahaneyle bölgeden uzaklaştırıldı. Hareketin MK

X. Brindar

üyelerine küfreden, suçlamalarda bulunan B. ise, görevine devam etti.

İşte somut bir hizip olayı. Tüm bu bilgiler MK'da olmasına rağmen ihraç kararlarının verildiği "ünlü toplantı"da sözkonusu edilmemiş, hatta gizlenmiş ve üstü örtülmek istenmiştir. Tabii ki, bizler de bunu aradan yıllar geçtikten sonra duyuyoruz.

Yine aynı dönemlerde K. Doktor denen insan cezaevinden çıkar çıkmaz Kürdistan'da ve metropolde bütün bölgeleri gezerek Nekes'in "Saleh Rojan ve Arzo'ya dikkat edilmelidir. Bunlar hareketi sola götürmek istiyorlar, onlardan gelecek talimatlara karşı duyarlı olunmalıdır." Bu belirlemelerini içeren sözlü mesajını yaydı. Hatta hiç ilgisi olmayan yerlerde dahi bu tür konuşmalar yaptı. Aynı kişi, daha sonra partiyi tehdit ederek dışarıya çıkmak istedi. Harekete küfürler savurmayı da ihmal etmeyen bu "maşa" şimdi İngiltere'dedir. Yaptığı yararlı çalışmalar nedeniyle herhalde tahsil görecektir.

Olay ve örnekler hareketin artık oportünist dejenerasyon içinde bir aileler tekeline dönüştürülmek istendiğinin açık kanıtlarıdır. Ve oportünist ilkesizliğin, hizipçiliğe dayanarak tırmanmaya çalıştığının açık göstergeleridir. Parti militanlarının nasıl harcanacak istendiğinin örnekleridir.

Ancak, bizim harcanacak, heba edilecek tek insanımız, ödün verecek ilkimiz yoktur. Bunlara el uzatanlara karşı partinin leninist birliği için ileri!

Oportünist çarpıtmalar ve yapısal gerçeklik

Murat SIPAN

Roja Welat'ın bir okuyucusu olarak, Kemal Burckay'ın TKSP'nin 9. kuruluş yıldönümü nedeniyle Riya Azadi'nin 18-19. sayısında yayınlanan konuşması üzerinde kısaca durmak istiyorum.

K. Burckay söz konusu konuşmasında gerçekleri bile bile tersyüz etmiş ve sadece partinin 9 yıllık mücadele sürecinde yaptığı bir kısım olumlu, doğru şeylerle böbürlenmiş; yanlış ve hataları örtbas etmek, böylece sağ oportünist anlayışı aklamak için kendisini zorlamıştır.

Bu yazıda, parti gerçeği üzerinde durmayacağı. Çünkü bu konuda çok şeyler söylendi, yazıldı. Burada onları uzun uzadıya tekrarlamaya gerek yok. Söz konusu yazıları K. Burckay'ın kendisi okumuştur. Ama hesabına gelmediği için gerçekleri gözardı ediyor ve "bazı kişilerin pasifleşerek partiden uzaklaştığını" siloganlaştırarak hedef şaşırtmaya çalışıyor. Oysa ki, parti içindeki ayrışma, saflaşmayı, gelişmeleri, yol ayrımını ve olup biten gerçekleri olmamış gibi göstermeye çalışmamak; sorunu salt birkaç kişinin parti saflarını terk edişine izaha çalışmak en başta Burckay'a ve savunduğu sağ oportünist anlayışa yarar getirmeyecektir.

Öncelikle şunu belirtmek gerekir ki, partinin bir kısım doğru ve başarılı çalışmalarını övgü aracı yaparak örgüt içinde boy veren oportünizmi aklamak, partilileri buna inandırmak mümkün değildir. Bu, bazı "partililer" açısından mümkün olsa bile, gerçek parti militanlarının büyük çoğunluğu gerçekleri kavrama durumundadır. Hayatın kendisi bunu gösterecektir.

Askeri örgütlenme sorunu

Kemal Burckay, konuşmasının bir bölümünde askeri örgütlenme ve silahlı savaş konusunda da inciler döküyor. Aslında onun bu soruna değinmesi hiç de nedensiz değildir. Partideki devrimci güçlerin bu sorunu tartışma konusu yaptıkları, bu sorun üzerine görüş belirttikleri ve K. Saleh yoldaşın kitabında askeri polikanın geniş bir şekilde incelendiğini biliyor. Ve esas olarak parti içindeki militan insanların gözlerini boyamak için bu soruna değiniyor. Ama o, salt bununla da kalmıyor, reformist mücadele anlayışını gizlemek için leninist örgütlenme ve mücadelenin yılmaz savunucularını suçluyor.

Konuşmada partinin yaptığı kültürel, demokratik ve

siyasal çalışmalar izah edildikten sonra şöyle deniyor:

"Açıktır ki yaptığımız bu çalışmalar siyasaldı. Bazıları bu çalışmalarını küçük görüyorlar, onlar sadece silahlı çalışmaya önem veriyorlar ve onu devrimcilik sanıyorlar. Bunların görüşü yanlıştır, sakattır."

"Onlar" deyimiyle kimin kastedildiği açık. Bilinçli bir çarpıtma yapıyor. Devrimci güçlerin silahlı mücadeleyi, siyasal mücadeleden ayrılarak fetişleştirdikleri imajı vermek isteniyor. Ama hemen ardından sağ oportünist mantıkla çelişen şu sözlerle yer veriliyor: "Biz hiç bir zaman silahlı mücadeleyi küçük görmedik ve görmeyiz de." diye İran'daki bazı yoldaşların yiğitliğiyle övünüyor. İran'da bazı yoldaşların, İKDP saflarında çarpışmalara katıldıkları, yiğitlik örnekleri gösterdikleri doğrudur. Ama bunun yanı sıra ezici bir çoğunluğun bitlerden, yaşam şartlarından ve yeteneklerinin körelerekinden feryat ettiği ve envay türlü numaralara girdiği de ayrı bir gerçektir. Bu nedenle İran'da yiğitlik gösteren yoldaşların bu tavırlarının şerefi sağ oportünizme ait değildir.

Diğer taraftan politik mücadele ile onun bir biçimi olan silahlı mücadele arasındaki diyalektik bağlantıyı K. Saleh yoldaş kitabında hem de parti tarihinde ilk defa ele alıp incelemiştir. Kaldı ki, mücadelenin bu yönünü ele alıp inceleyen devrimci güçler, mücadelenin diğer yönlerini hiçbir zaman gözardı etmemişlerdir. Kaldı ki sorun, sadece silahlı mücadeleye karşı olup olmama sorunu da değildir. Sorun askeri politikanın ne olduğu ve pratikte hangi adımların atıldığı sorunudur. Pratikte atılan bir adım, kağıt üzerinde dizilen güzel sözlerden bin kat iyidir.

Evet soruyorum (ve daha önce de aynı soru sorulmuştu), Parti'nin 9 yıllık tarihi boyunca bu doğrultuda ne yapıldı? Bu konuda somut bir adımın atılmadığı bilindiği için İran'la böbürleniliyor. Ve şöyle deniyor:

"12 Eylül'den sonra İran'a geçmiş olan arkadaşlarımız peşemgelerle beraber savaşta yer aldılar ve yiğitlik gösterdiler. İran Kürdistan'ını halkımız ve tüm yurtsever örgütler bunu iyi bilirler."

İran'daki durumla ilgili fazla böbürlenmeye gerek yok. Başkalarını tanık göstererek inandırıcı olmaya da. Dost yurtsever örgütler de, bizler de ordaki durumu çok iyi biliyoruz. Tümüyle değil, bazı yoldaşların yiğitlik gösterdiklerini zaten hiç kimse inkar

edemez. Örneğin devrimci görevini yerine getirmek için kışta, karda taa Urmiye'den (Rizaiye) Kürdistan'a gidip gelen ve ayakları donan yiğit Baran şimdi nerededir? *Roja Gel* gazetesinin çıkan her sayısını kuzey Kürdistan'a götürüp dağıtan emekçi Kamil nerededir? Gece gündüz silahı belinde, silahıyla yatan Şerif'e neler yaptınız? Ve de yatağı Avrupa'ya atmak için cadı kazanı kaynatanlar nerededir? Sadece bu sorunların yanıtlanması bile İran gerçeğine ışık tutacaktır.

Örgütlerden ayrılma ve "bağımsızlaşma" sorunu
Sosyalistler bir sorunu, olayı, olguyu ele alırken daima materyalist düşünce ve diyalektik yönetime göre değerlendirmeye yaparlar. Tek yanlış değerlendirmeler madalyonun bir yüzünü görüp diğerini görmemektir.

Ayrılma ve "bağımsızlaşma" olayını ele alırken sorunu, tüm yönleriyle, sebep ve sonuç ilişkileriyle birlikte değerlendirmek gerekir. Sorun, bilimsel bir tahlil çerçevesinde ele alınmadan salt bazı suçlamalarla işi geçiştirmek kanımca doğru bir tavır değildir.

Bugüne dek yapılan değerlendirmeler genellikle böyle oldu. Bu da "bu kişilerin pilleri bitti, kaçtı, yoruldu, pasifleşti, yozlaştı vb." şeklinde oldu. Anılan yazıda da bu tür unsurlara çatılıyor. Tabii ki soruna sadece bir yönüyle bakılarak, sorunun nesnel nedenleri açıklanmadan ve çözüm yolları gösterilmeden...

Parti ve örgütlerden ayrılan kişilerin hep "korkak, rahatsız, düşkün, küçük burjuvalar" ya da "sosyalizme inanmayan inançsızlar" olarak nitelendirilmesi gerçeğe aykırıdır. Bir an için bunun böyle olduğunu varsaysak bile, o zaman örgütleri bu kadar "soysuz, korkan" insanları bünyelerinde nasıl topladıklarını sormak gerekir. Ya da topladıkları bu insanları neden zamanında eğitip sınıf intiharından geçirmemişlerdir, diye sormak gerekir. Bunu gereği gibi yapmayanların, sorunun nedenlerini gerçeği bir biçimde irdelemeyenlerin tüm bu insanları aynı kefeye koyup vuruş yapma hakları olmasa gerek.

Oysa sorun açıktır. Marksizm-leninizm adına yola çıkan örgütlerin bugün bir eğilim haline gelmekte olan "bağımsızlaşma" olayı konusunda gerçekçi olmaları gerekir. Doğru devrimci tavır, öncelikle bu sorunun mevcut örgütlerden kaynaklanan yö-

nünü açığa kavuşturmak ve bu temelden hareketle "bağımsızlaşma"nın örgütsüzlüğü geliştiren bir eğilim haline gelmesinin genelde devrimci-demokratik hareketin olduğu ciddi bir olumsuzluk olduğunu belirtmek ve bunu mahkum etmektir.

Yol ayrımı ve devrimci gerçeklik
Devrimci mücadele tarihi, belli bir süre yan yana yürüyen küçük burjuva ve proleter güçlerin mücadelesinin belli bir evresinde bir yol ayrımına gelerek ayrıştığının örnekleriyle doludur. Ve bugün yaşanan sürecin bir ögesi de budur.

TKSP'de de bu durum yaşanıyor. Geline yol ayrımında Devrimci Muhalefet'in TKSP-Roja Welat olarak ortaya çıkması, sağ kanat oportünizmini oldukça rahatsız ediyor. Bu rahatsızlığını gizleyemeyen Kemal Burckay anılan konuşmasında şöyle diyor:

"12 Eylül'den sonra düşman devrimci, demokratik hareketlere saldırdı, yurtsever hareketleri vurdu. Bizim arkamızda da az çok kişiler pasif oldular, sabırsızlandılar ve partiden uzak düştüler. Bunlardan bazıları partiye karşı kalleşlik yapıyorlar, biz yönümüzü düşmana vermişiz düşmanla savaşıyoruz, bu kalleş kişiler de yönlerini bize vermişler, bize karşı savaşıyorlar. Düşman da bu işe seviniyor."

Bir kere Kemal Burckay'ın devrimcileri "bêbext" (kalleş) olarak suçlaması, onun hüsnü kuruntusudur. Bu histeri çığlıklarıyla parti militanlarının kafalarını bulandırmak pek de kolay olmayacaktır. Bu ve benzeri sinsî demagojilerin modası çoktan geçmiştir. Diğer yandan TKSP-Roja Welat hattını sürdürenler, iddia edildiği gibi gerçekten "pasifleşen", "dökülen" insanlar mıdır? Bunun böyle olmadığını başta Kemal Burckay olmak üzere tüm yurtsever ve devrimci güçler biliyorlar. Hayatın kendisi bunun aynasıdır ve bundan sonra da mücadele içinde bu, daha da iyi görülecektir.

Bazen birisi, başkaları için yaptığı değerlendirmelerle, sarfettiği sözlerle kendi gerçek yüzünü ortaya koyar. İşte —üzücü de olsa — Kemal Burckay, bunu yapmıştır. Gerçek "bêbext"ler, komplolarla, bizans oyunlarıyla devrimci öğeleri temizleme operasyonunu başlatanlar ve partiyi bölenlerdir. Parti içi mücadelenin tarihsel belgeleri bunun açık kanıtlarıdır.

Devami sayfa 13'de

Oportünist...

Başı sayfa 12'de

"Düşmanın sevinmesi"ne gelince, bu konuda da kendi konularına, düşükleri çizgiye bakmaları gerekir. Oportünizmi hortlatanlar, hiç kuşkusuz bu eylemleriyle düşmanı sevindireceklerdir. Ancak **TKSP-ROJA WELAT** hattının devrimci, ithilalci çıkışı bu sevinci düşmanın kursamadaki bırakacaktır. Buna inancımız tamdır. Çünkü burjuvazi de, kimin onun için zararlı olduğunu, kimin onun ömrünü daha da kısaltacağını çok iyi biliyor. Ve bunu bildiği için de korkuyor.

TKSP-ROJA WELAT hattını hedefleyen sözkonusu konuşmadaki alınganlık, duygusallık nedensiz değildir. Çünkü **TKSP-Roja Welat**'in siyasal bir güç olarak ortaya çıkmasıyla sağ kanat oportünizminin ipliği pazara çıkarılmıştır. Ve daha da çıkarılacaktır. Eğer mücadele tutarlı bir düzeyde sürdürülmek isteniyorsa, parti gerçeğini sergileyen eleştirilere yanıt verilmelidir. Değilse, tartışmanın bu denlisine bel bağlayanların, bu tavırlarının kimlere hizmet edeceği açıktır!

Sömürgecilerin...

Başı sayfa 2'de

rin kökünü kazıyacağız." vs.

Kürtçe yazıyı gören köylüler, derhal kazaya inip karakola haber veriyorlar. İşkenceci faşist cellatlar zaten böyle bir olayı dört gözle bekliyorlardı. Olayı duyar duymaz leş kargaları gibi köye dalyorlar. Evlere baskın ve operasyonlar düzenliyorlar. Suç unsuru birşey bulamayınca, köyün tüm gençlerini ve bir kısım 50-55 yaşlarındakilere dayak atarak hepsini karakola götürüyorlar. Bir hafta boyunca küfür, hakaret, dayak, falaka, elektrik vs. işkence çeşitleri onlara uygulanıyor. Bazılarının Ankara, İzmir, İstanbul'daki yakınları kasabaya gelerek, büyük miktarda rüşvet karşılığında, yakınlarını kurtarıyorlar. Rüşvet veremeyenler ise, türlü bahanelerle tutuklanıp içeri atıldılar. Hatta uzaktan akrabam olan birinin 4 dayısı ve dayılarının çocukları (gençler 20-22 yaşlarındalar) rüşvet veremedikleri için halen içerde, işkence altındalar.

Halk büyük bir baskı ve zulüm altındadır. İnsanlar çok asılsız gerekçelerle tutuklanıp, işkence görmektedir... köylündeki baskılar, genelde Kürdistan halkımız üzerindeki sömürgeci baskıların bir parçasıdır. Bunları çok güçlünc gerekçelerle kamufle etmeleri mümkün değildir.

Kahrolsun emperyalizm ve sömürgecilik!

Yaşasın halkların bağımsızlık mücadelesi!

*Devrimci Selamlarınla
Sultan*

Roja Welat bayrağını daha da yükselteceğiz

D. Kadiri-Upsala

Emperyalizmin içine girdiği bugünkü bunalım, gittikçe derinleşmekte ve dünya çapında ayrışmaların, saflaşmaların daha da hızlanmasına neden olmaktadır. İçine girdiği bu derin siyasi ve ekonomik bunalımdan da dolayı gittikçe kuduran ve saldırganlaşan başını ABD'nin çektiği emperyalizm nükleer savaş çığıkları atmaktadır.

Gün geçtikçe gelişen başını SSCB'nin çektiği Sosyalist sistem, kapitalist ülkelerin işçi sınıfı hareketi, sömürge ve ezilen ulusların ulusal kurtuluş hareketleri, emperyalizme hergün yeni darbeler vurmakta ve içine girdiği bunalımın daha da derinleşmesine neden olmaktadır.

Bununla beraber emperyalizmde doğası gereği saldırıları artmakta, ezilen ulusların kurtuluş mücadelesi ve anti-emperyalist yönetimlerin ezilmesi için her türlü yol mübah görülmektedir. Bu durum kimi yerlerde siyasi ve ekonomik ambargolarla, kimi yerlerde de fiili işgallerle ifadesini bulmaktadır.

Emperyalizm'in hayat damarlarından biri de ülkemiz Kürdistan'ın da içinde yer aldığı Ortadoğudur. Bölgemiz gerek stratejik ve gerekse yeraltı ve yerüstü zenginlik kaynakları itibarıyla dünyanın en önemli bölgelerinden biridir. Emperyalizm bölgemizi uzun süre sadık uşakları gerici ve despot rejimler vasıtasıyla kontrol altında tutmaya çalışmış, bölge halklarının ulusal kurtuluş hareketleri üzerinde tehdit unsuru olmuştur. Bu arada Türkiye'de ki burjuva iktidarlar da emperyalizme uşaklık etmiş ve ülkeyi ABD'nin askeri üssü haline getirmişlerdir. Despot İran Şahlığının yıkılmasıyla beraber Türkiye'nin bölgedeki önemi artmıştır.

Bilhassa 70'li yılların ikinci yarısında burjuvazi iktidarını yürütme aczi icindeydi. Kürdistan ve Türkiye'de ulusal ve toplumsal muhalefet burjuvaziye tehdit eder boyutlara varmıştı. Yabancı-yerli tekeller açısından tek çıkar yol vardı: 'Faşizm'. İşte 12 Eylül faşist diktatörlüğü bu koşullarda iktidara el koydu.

Tüm bu gelişmeler karşısında, devrimci-yurtsever hareketlerimiz herhangi bir örgütlü direnmeyi bırakalmada, düzenli olarak geri çekilmeyi bile başaramadılar. Bu elbette nedensiz değildi. Bunun nedeni, hareketlerimizin örgütsel yapılarında ve

devrim anlayışlarındandır. Ülkemiz Kürdistan'ın siyasi ve ekonomik statüsünü açıkça belirleyip, bu konuma uygun düşen örgütlenme yaratılıp ve buna denk düşen mücadele biçimleri geliştirilmeden, başarıya ulaşmak elbette mümkün değildir.

Yapılması gereken şey geçmişimizi yüreklice irdeleyip bundan gerekli dersleri çıkarmaktır." Devrimcilerin en büyük öğretmenleri, en iyi öğretmenleri beklenmedik belalardır. Ancak, beklenmedik belaların gün ışığına çıkardığı sorunların değişik yönleri ve aralarındaki bağlantılar görülebilir, izlenen yöntem ve politikanın kendi deneyimlerinden gerekli dersler çıkarılabilir ve radikal müdahalelerde bulunulabilirse anılan belalardan, onların öğreticiliğinden gereği gibi yararlanılabilir." (K. Saleh, Zorunlu Bir Açıklamadan naklen.)

Yukarıdaki alıntıda belirtildiği gibi faşizm belasının yok edilmesi bir anlamda devrimci-yurtsever hareketlerimizin kendi gerçeklerini devrimci anlamda değerlendirmelerine, hata ve eksiklerini kadrolar ve halklarımız önünde açıkça tartışıp radikal müdahalelerde bulunmalarına bağlıdır. Ama görünen o ki, hareketlerimizin böyle bir girişimde bulunmaya niyetleri yoktur. Bunun yerine günlük çıkarılara dayalı ve kendi statükolarını korumaya yönelik güç-eylem birlikleri ve cepheleşme peşinde koşmaktadır. Hareketlerimiz kendi gerçeklerini gün ışığına çıkarmadan peşinden koştukları bu tür birliklerin ne kadar başarılı olduğunu sosyal pratiğin kendisi ortaya koymaktadır.

Partimiz, PSKT içinde bulunan sorunlar faşizm belası karşısında daha da gün ışığına çıkmış ve radikal müdahalelerde bulunulmasını gerektirmiştir. Ancak, değişik biçimlerde de olsa partimizin kuruluşundan beri yapısında varolan sağ oportünist anlayış, yapısı gereği varolan sorunları irdelemeye yanaşmamıştır. Bu sorunların bilincinde olan Leninist kadroların sorunları gün ışığına çıkarmaya uğraşları karşısında tasfiyecilik-komplocu tavırlar içine girilmiştir. Bu sorunlar K. Saleh yoldaşın "TKSP'de Oportünizm ve Bir 'Eleştiri' Üzerine" adlı kitabında ve Roja Welat'ın 13-14. sayılarında ortaya konmuştur.

Bugün bu sorunları daha

da açığa çıkarmak, kendi gerçeğimizi kadrolar ve halkımız önünde tartışmak için güçlü bir silaha sahip bulunuyoruz. 15 Şubat'tan itibaren yayın hayatına kaldığı yerden itibaren devam etmeye başlayan Merkez Organımız **Roja Welat**'in bu sorunların üstesinden gelebileceği inancındayız. Fakat bunun zorlukları muhakkak ki olacaktır. "Daha işin başında iken bunun kolay olmayacağını bilincindedir **Roja Welat**. Ancak o, sömürgeci-faşist güçlere karşı bilenen inanç ve kinyle, marksizme-leninizme olan sarsılmaz bağlılığıyla marksist-leninist ilkeleri revize etmeye hedefleyen oportünist, feodal, burjuva ve küçük burjuva ideolojilere karşı ilkeli mücadelede göstereceği kararlılıkla, faşizmin işkence çarklarında devrimci onuru yüksekte tutan halkımızın yiğit evlatlarına karşı duyduğu derin sorumlulukla, **TKSP-ROJA WELAT** bayrağını mücadelelenin her alanında yüksekte tutacak yiğit kadrolara, emekçi Kürdistan halkına duyduğu güvenle ve yaşanan karmaşık süreçte ilişkin doğru tespitleriyle karşılaşacağı engelleri aşacağına inanıyor." (*Roja Welat*, sayı: 13-14)

Merkez organımız **Roja Welat**'in hedeflediği görevleri başarıyla yerine getirebilmesi için, oportünistlerimizin "ırzına" geçtiği kolektif çalışma ve yoldaşça ilişkiler anlayışını çok daha geliştirmemiz gerekecektir. Yayınımızın hazırlanmasından tutunda dağıtılmasına kadar, üzerimize düşen görevin 'büyüklük' ve 'küçüklüğüne' bakmadan, önmüze çıkabilecek her türlü zorluğu aşmaya çalışarak militanca bir çalışma içine girmek zorundayız. Bilhassa oportünistlerin çevirdiği her türlü denk-dolaba karşı leninist kadroları uyarmalı, yayınımları onlara ulaştırmalı ve ilişkilerimizi sabırlı bir şekilde sürdürmeliyiz. Merkez Organımız **Roja Welat**, leninist kadrolar ve emekçi halkımızdan alacağı güçle, öndeki sorunları aşarak, oportünizmi hak ettiği yere gömecek ve emekçi halkımıza karşı olan sorumluluğunu yerine getirecektir.

Marksizm-Leninizme olan sarsılmaz inancımız ve emekçi halkımızdan sorumluluğumuz gereği üzerimize düşen her türlü görevi yapacak ve **TKSP-ROJA WELAT** bayrağını daha da yükselteceğiz.

Y.V. Andropov

çû ser heqiya xwe

Serokê Dewleta Sovyet û Sekreterê Gışti yê PKYS (Partiya Komînist a Yekiti Sovyet) Yuri Vladimiroviç Andropov dı 9 ê Sibate da çû ser heqiya xwe.

Bı vê yekê va, tevgera komînistî ya navnetewî ewladêki xwe yê hêja, mêrxas û servanê komînist hunda kır. Tevgera komînistî ya navnetewî vê ewladê xwê yê servan tu caran bir nake... Bı bir û baweriya wi ya hışk, wek pola; xebatên wi yê pratiki, ji bo serketina marksizmê-leninizmê tım û daim wê bir bine.

Y.V. Andropov, 15 ê Hızêranê sala 1914 an da ji diya xwe dibe. Bavê wi karker bû. Ew ji, cara ewil wek karkereki dı gemiyan û têlqırafxanan da xebiti. Şûnda mekteba tekniki kutakır.

Andropov, dı xortitiya xwe da ket nav refê Partiyê. Ji kar û xebatê Partiyê dır nema. Dı jiyana xwe ya bı parti da gelek karên kêrhati anicîh. Dı Şerê Himçihani yê Duyemin da wek Komiserekê Siyasi dı nav Ordiya Sor da xebiti. Sala 1953 da lı Maceristanê elçiti kır. Sala 1962 da bû Sekreterê Komita Navçe ya PKYS. Dı sala 1967 da bû Serokê Komita Parastina Dewletê (KGB).

Pışti mirina Brejnev, dı 10 ê Çiriya Paşin da Andropov bû Sekreterê Gışti yê Komita Merkezi ya PKYS. Pır mıxabın ku, dı vê şıxuli da salek û sê meh xebiti. Dı vê demê da nexweşiyekê xedar lê peyda bû.

Andropov, dı jiyana xwe da, bı taybeti dema Sekreterê Gışti yê KM ya PKYS da, ji bo pêşveçûna Yekitiya Sovyet rêçêkê hêja dabû pêşberê Partiyê. Wi, fıkr û ramanê xwe dı warê: ideoloji, siyasi, abori, rêkxırawi, cıvaki, çandî, aşitiya cihan, enternasyonalîya proleterî uhd. da hanîberhev û qimetekê granbıha da van ramanan.

Sala 1982 da, Andropov, dı pirozkırına 60 saliya Şoreşa Oktobêrê da, lı ser pırsa netewî, bı taybeti netewên Yekitiya Sovyet dısekine û vê pêşvaçûnê usa tıne zıman:

“— Dı ronahiya erf û edetên pêşverû û ji dan û stanên ramanên manewî, çanda

sosyalistî ya gelek milleti pêşva çû û (lı Yekiti Sovyet -RW) belav bû.

“— Yekitiya diroki ya iroyin da, ‘Gelê Sovyet’ ji netewên (milletên) sosyalist pêk hatiye.”

Andropov, lı ser rola 14 Komarên (Cumuryetên) Yekiti Sovyet, yê ku çand û ekonomiya Sovyetistanê pêşda bırine dısekine û dı derheqa mıntıqên otonom û gelê dın da usa dibêje: “Hêlina bıratiyê da; bıst komarên otonom û hejde mıntıqên otonom û grübên gel û netewên dın destxıstınên xwe bı serfirazi pêşva dıbin. Gelek berpırsyarên netewên (milletên); Alman, Polon, Koreyan, Kurd uhd. ji, Yekiti Sovyet ji xwe ra welatê daykê hesabandine û hejmara wan mılyonan ditiye, ew ji xwedanê hemû heqanın û bûne him-welatiyên Sovyet.”

Y.V. Andropov, dı derheqa tevgera dewletên bêpakti, gelên bındest, yê ku ji bo serxwebûn û azadiyê şerdıkin û gelên ku ji aliyê emperyalistan da teda dıbinın da ji, usa dengê xwe bılınd dıke û arıkariya enternasyonalizma proleterî bı awaki servekırî va tıne zıman:

“Em, rûmeteki gıran dıdine tevgera (dewletên-RW)

bêpakti yê ku, bı politikaya aşitixwazi va jiyana navnetewî pêşva dıbin. Em, iro ji bı rasti û awaki xurt va lı cem gelên ku ji bo azadi, serbıxweti û yê ku ji bo parastina hebûna xwe şerdıkin, yê ku lı dıji êrişên êrişkeran sekine û êrişên wan paşda dıxinın, yan ji yê ku dı bı tehdit û tedaiyan dane. Eva yeka ji, ji tekoşina Yekiti Sovyet ya ji bo aşitiya cihan nayê cudakırın.”

Andropov, dı Plenûma Hızêranê 1983 da bı çavekê rexneti va lı rewşa ekonomi û siyasi, ya Yekiti Sovyet dınerê. Lı ser pırsên Partiyê, bı taybeti kêmasiyan perspektivên nû û berbiçav pêşneyar dıke. Ew, dibêje: “Yekiti Sovyet welateki sosyalist ê pêşvaçûyi ye.” Ew, ji bo eşkerekirina propoganda vır û derewên emperyalistan, gıranı dıde ser xebatên ideoloji. Bo endamên Partiyê û pıranîya gelê Sovyet, siyaseta Partiyê ya iroyin dı her alida başfamkırın pêwıst dıbine. Ji bo programa Partiyê ji usa dibêje:

“... Jiyanê, pêşneyarên himi, yê programê eşkere kır. Praniya nıvisanên Programê hate cihanin. Eva yeka ji, pêwıste bê eşkerekirın ku, hınek niqtên (madên) Programê dı imtihana demê da derbas nebûn. Ji bo ku evana, ji rastiye dır bın, û lı pey hınek tıştên ne himi û esasi dıhat ketın.”

Ew, ji bo nav refên Partiyê û Cıvaka Yekiti Sovyet da demoqratiyekê sosyalist ya here bılınd pêwıst dıbine û ji bo dema iroyin rexne xwe usa pêşkêş dıke:

“Wekê iro, nımunên wi gelek tın ditın, heke cıvinek dı berê da bı gora senaryoyeki ve tê hazırkırın, heke dan û stanekê mıhim û bıratı tıda nê ditın, heke axaftına şırovanan dı berê da tê meqeskırın, insiyatif û bı taybeti pêşî lı rexnan tıgırtın û tın xenıqandın, çı fêde ji vê cıvinê heye.”

Sin'et û çand

Miletên cihan, ji ax, zîman, çand, dirok û rewşa abori tên cudakirin, tên navkirin, tên naskirin. Her mîletek xwedanê zîman, çand û dirok e. Sin'et û çand ji kurayiya destpêka jîyan, dan û stan, erf û edet, tiştên xweşik ên hunermendiyên gel der tê. Her endamêkê cîvake, berêberin hinê zîmanê daykê dibe. Bî zîmanê daykê dîxweyne, bî kultur (çand) û edetên cîvaka xwe dinase. Ev yek bî jîyana bûyêrên, edetên hezarsali va — ji çaxan heta çaxan — dikemile, dîxemile, pêşva diçe û here dewlemend

Gelê me yê Kurdistan ji, xwedanê der dibe. Em xwedanê zîman, çand û dirokekê kevnare ye. Bînyata çanda me, ji Mezopotamyê der dibe. Em xwedanê çandekê dewlemend zîmanekê bedew in. Em xwedî

dirokekê kevn in. Welatê me Kurdistan, gelek êriş û serdagirtinên barbaran ditiye... Westê ku abori û çanda gelê me şitil daye, ew çax teyrîk û tofanekê mezin, wek pêlen bahran caran birindar ketiye. Lê gelê me bî rik û inatekê mezin va van heyyên xwe parastiye. Diroka Newrozê, sedhezâr salan kevnîr e ku, ji aliyê xelkê me da tê pirozkirin. Diroka literatura (edebyata) gelê me, ya bî zargoti ji gelek kevn e. Destana Memê Alan ji hezar salan vîrdî nî nav xelkê me da tê şîrovekirin. Ev destan, bî erf û edet û motîvê jîna gelê me va hatiye xemilandin. Ji sedsala IX an vîrdî gelek hozan û zargotînbêjên egîr û gîregîr li nav cîvaka me derketine: Eliyê Herîrî, Feqîyê Teyra, Melayê Cîzirê,

Ehmedê Xanê ji wan çend hebîn.

Dawîya sedsala 19 an û destpêka sedsala 20 an vîrdî zîman, çand, û literatura me, bî taybetî li Kurdistanîya Tirkîyê emana mezinbûyîn û pêşvaçûnê neditiye. Bî saz-bûna dewleta Romê (Tirkîyê), ya şoven va ewrekê reş û tari li ser gelê me û zîman, çand û literatura wî da gîrtiye. Wî rojên xwe yê xweş û bedew qet neditiye. Eva yeka, li perçên Kurdistanê yê dîni usa ye... Tenê, Kurdên ku, li cîvaka Sovyet dîjin bî serfîrazi zîman, çand û literatura kurdi pêşva birîne û vî yekê li ser him û bînyata literatura kevn bî awakê qewim va dane rikunkirin.

Rola zîman, çand û literatûrê, di tekoşîna gelê me yê bîndest da gelek gîringe. Em

bivê yekê başnas in. *Roja Welat*, di nav rûpelên xwe da grani dîde ser xebatên politik. Lê politîka jî, bî xwe sin'eteki ye. Ji ber vî yekê ye ku, merî nîkare sin'et û siyasetê jî hev cuda bike... Di "Nû da destpêkirin"ê da *Roja Welat* jî bo kar û barê sin'et û çandi usa digot: "*Roja Welat*, wekê dema çuyin da kar û barê çandi, di hendava xwe da dîxwaze bine çih." Bî vî hejmarê va em rûpelekê *Roja Welat* berpêşi hunerên hunermendan dîkin.

Zîman, haletê axaftin, dan û stan û yekitiya mîlet e. Zîmanê daykê xwestir tu tiştêk nîne. Zîmanê xwe hinbîn û bî zîmanê xwe nîmunên çîrok, serpêhati, helbest, pêkenî, mesele û metelok, qewlok uhd. bînvîsînin.

R. Welat Redaksiyonu

Roja Welat

Mîzgin bo me ani
Ronahiyek nû derket
Bo rîzgariya welat
Go derket ROJA WELAT

Deşt û zozan şîn bûne
Sîsîn û beyvun bîşkivine
Zînanan serê xwe rakir
Go derket ROJA WELAT

Ava kaniyan rabû
Dîxwîşî nav çîyan da
Berfa xwe tevi heland
Go derket ROJA WELAT

Qîzê dibê dayka xwe
Xort ji bavê re xeber da
Zarok dibê mamosta
Go derket ROJA WELAT

Bêkes-KURDISTAN

Biji Newroz

Va meha meha Adarê
Zîvîstan dîreve ji ber baharê
Xim û xem ketiye çem û newalan
Keyfa strana teyr û tur deng da zînanan
Baranê gazîkir digo zalîme berfê
Bî kîncê tey sipî pêkxwasi û tazi naxapê
Ev sar û seqem û zulmata te...
Paşîya zulmê tîne, xem nîne ev mîrîna te

Va meha meha adarê
Av dîherîkê li canê darê
Ev gulên perwaşan vane dimeşîn
Bîlîbîlên di xew da vane dîtevşîn
Cotkarên belengaz û reben Dînerîn li axan bê çaveki ken
Dîbên bîla bîmre ketxwari û xîzani
Bîra bîşewîte çeka koti nezani

Lê va meha li welatê mîn
Hezaran sal paşda daweteki tîne bîra mîn
Ev daweta mîrxasan e
Ev xwestîna aqîlbend û hunerbazan e
Apê Kawa ketîbû daw û doza vî dawetê
Destê xwe da gel bî mîrani ket pêşîya govendê
Govend cîvîya li qesra Dehaqê zordest
Apê Kawa meşîya çû ber tac û text

Kawa gazîkir go: Deheqê Sultan!
Ger vî nexweşîye to ra ez bîbîm derman
Ne rojê tu serjêki du canan bona jîna xwe
Ne em hustîxwarbîn ji bona xwîna xwe
Kawa xwestîna gel geş kîr çîgerê
Zanîya ramani da destê hunerê
Bî çakûçê serê Dehaq pîlqand
Tac û textê zulmê li serê wî velqîrand

Ev kuştîna xwîngxwar û koledar
Dî dilê gel da her sal hêşîn dîbe
Dîkeve tev cejna beharê
21 Adarê bu cejna azadî û Nuroz
Va Newroza azadîxwazan ra bîve pîroz

Ba û Baran

Dijmîn

Zanîm dijîmîn qet ranaze
Bî mîrîna xwe tîm bî leze
Lê bawer e, kole û belengaz
Lî ser tîrba wê azadî saze.

Zanîm zar-zêç, dayîk û bûkîn
Berxwe dîdîn û kuçkê şoreşê dû dîkin
Piştewani dîxwazîm jî kesên aşîtxwaz
Jîyana kevn li ser welat nû kin.

Soreşvanên gel şîyar zanyarin
Jî gel re bî mîrnê xwedî soz û peymanî
Nakîn bêbextî li vî peymanê
Yar û neyar bo vî agehdarbîn.

Bêkes-KURDISTAN

Xocê xîzîr û xwedanê malê

Demek jî dema berê
Dîbêjîn ewqas rafîzî tînebûn li dîne
Ew çax hebû Xocêki Xîzîr, merîki xeybane.
Car-caran li malan dîgerîya, Hal û rewşa xelkê dînerîya.
Dîbêjîn, rojek dîkeve şîklê kalekî rûspî,
Dîbe mîvan li mala xîzanekî.
Xwedanê malê, xwarî û vexwarînen rînd û baş,
Bî ezet û îkram dîke pêşkêşîya Xocêyê qerqas.
Xoce, dîxwe vedîxwe tiştên xweş,
Jî xwedanê malê dîmîne gelek kêfîbxweş.
Xoce dîbêje: "ez Xocê Xîzîrîm ey qulê mîvanperwer,
Bîxwaze jî mîn hebûnên dîne yê bî cewher.
Bîzanîbe ku, bîdme te yekan, Dîdîme cînarê te bî dîdan."
Xwedanê malê, bî gotîna Xoce dîkeve taê
Naxwaze cînarê wî jî wî zêde bîbe xwedanê malê dîne.
Dîbêje, ez çî jî Xocê rûspî bîkîm daxwazî,
Ku cînarê mîn ê rafîzî, jî mîn nemîne pîr razi.
Dîbêje: "Xocêyê Xîzîr, wekîlê xwedan
Ez naxwazîm jî te hebûnên cîhan.
Kerema xwe kor bike çavekî mîn bî delalî,
Derxîne herdu çavên cînarê mîn bî bedelî."

Afganistan devriminin 6. yıldönümü nedeniyle, bir arkadaşın *Roja Welat* için yaptığı incelemeyi okurlarımıza sunuyoruz.
R. Welat Redaksiyonu

Afganistan devriminin ana hatları

27 Nisan 1978'de, DHP öncülüğünde gerçekleştirilen devrimci-demokratik atılım, Afganistan'da demokratik devrimin başlangıcı oldu. Bu devrim gerek Asya'daki devrimci süreç açısından, gerekse topyekün dünya devrimci süreci açısından önem taşımaktadır. Bu yazıda, Afganistan devriminin ulusal ve uluslararası özelliklerine dikkat çekerek emperyalizmin, uluslararası gericiliğin, Pekin yönetiminin Afganistan devrimine karşı giriştiği komploları anlatmaya çalışacağım.

Emperyalistler ve onların işbirlikçileri bütün güçleriyle bir karşı devrim tezgahlamaya çalıştılar. Sınır komşusu Pakistan'da CIA yönetiminde askeri kamplar kurdular. Bu kamplar Afganistan'a karşı bir saldırı üssü görevini sürdürüyor. Emperyalizmin bu müdahalesi, Afganistan yönetimindeki görüş ayrılıkları ve bunların bazı yanlış uygulamaları birleşmiş devrimin yol almasını zorlaştırdı. Afganistan'ın işçilerine müdahaleden vazgeçmeyen emperyalizm, ülkedeki gelişmelerden yararlanarak gericiliği yeniden hortlatmak istedi. Afganistan yönetimi buna karşı, Birleşmiş Milletler kurallarına ve Demokratik Afganistan'ın imzaladığı meşru uluslararası antlaşmalara dayanarak Sovyetler Birliği'nden yardım istedi. SSCB'de kabul etti. Sovyet askeri birliklerinin Afganistan'a gelmesiyle birlikte Beyaz Saray başta olmak üzere tüm emperyalist propaganda merkezleri, uluslararası gericiliği de yanına alarak, Maoocuların da katıldığı eşine ender rastlanır bir kampanya başlatılar.

Bugün hızı bir ölçüde kesilmekle birlikte, 1980 Moskova Olimpiyatları'nın birçok emperyalist ya da gerici devlet tarafından boykot edilmesine varan bu insanlık dışı ve düşmanca kampanya, ABD emperyalizminin ve Pentagon militarizminin uluslararası yumuşama sürecini yavaşlatma manevralarının önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Bu nedenle, dünya barış ve sosyalizm güçleri açısından büyük önem taşıyan bu emperyalist saldırıya karşı durmak bir zorunluluktur.

Afganistan Demokratik Cumhuriyeti'nin dünya devrimine kazanılmasını izleyen dönemde, İran kalesinin de

yıkılmasıyla büsbütün hırçınlaşan Beyaz Saray yönetimi, kendi dünya stratejisinin de bölgemize önemli bir yer vermektedir. Ortadoğu'nun ABD tarafından emperyalist-militarist hesaplar için pilot bölge olarak seçildiği ve Türkiye'nin de ABD ve NATO'nun bir ileri karakolu olarak tahkim edildiği günümüzde Afganistan devrimini ve emperyalizmin yeni manevralarını yakından tanımak görevimizdir.

Afganistan'ın kısa tarihi

Afganistan, çok eski, köklü tarihi olan, feodalizmin en uzun süre direndiği bir ülkedir.

Afganistan feodal bir emirlik iken, 1958'de İngiliz işgaline uğradı. Afgan halkı, bu işgali kırdı. Gerek Çarlık Rusyası, gerekse Hindistan açısından Afganistan, İngilizler için önemli bir konumdaydı. Bu nedenle 1878-1880 arasında İngilizler ülkeyi yeniden işgal ettiler. Halk bu işgale karşı da direnmesine rağmen, Emir Yakup Han'ın işgalcilerle imzaladığı antlaşma sonucunda ülke bir İngiliz sömürgesine dönüştü ve 40 yıl öyle kaldı.

20. yüzyılın başlarında Afganistan'da Afgan Kardeşliği adlı bir hareket başladı. Bu hareket meşrutiyet ve bağımsızlık istiyordu. 1905 devriminin etkileriyle bu hareket daha da güçlendi. Öte yandan Alman emperyalizmi ve Osmanlılar da İngiliz emperyalizmine karşı bu hareketi desteklediler. 1919'da Afganistan'da silahlı ayaklanma oldu. Afgan Kardeşler hapisten çıkarıldı, bağımsızlık sağlandı ve Afgan Kardeşliğinden yana olan Emir Amanullah Han başa getirildi.

Amanullah'ın tepeden monarşik yöndeki reformları, feodalleri kızdırdı. Emperyalizmin desteğiyle yönetim yine gericilerin eline geçti. 1929'dan 1978'e dek ülkeyi hep Nadir Ailesi yönetti.

Nadir ailesi feodallerin temsilcisiydi. Ancak 20. yüzyıla ayak uydurabilmek ve devrimci bir patlamayı önleyebilmek için monarşiye doğru belli adımlar atmak zorunda kaldı. Afganistan'da 1946'dan 1952'ye dek süren bir reformlar dönemi yaşandı. Siyasal partiler oluştu, söz kiralın olmakla birlikte seçimler yapıldı, belli bir

basın özgürlüğü tanındı. Yapılan reformlar gericiliği rahatsız edince, 1953'de başa Deli Davut geçti ve birçok reformu geri aldı, durumu eskiye döndürmeye çalıştı.

Afganistan 1953-1963 yılları arasında yine ağır bir baskı dönemi yaşadı. Toplumsal birikimin dayatmasıyla 1964'de sınırlı bazı özgürlükler alındı, seçim sistemi vs. kabul edildi. Bu sınırlı haklar toplumsal hareketlenmeyi hızlandırdı. 1965'te ADHP kuruldu. Bunu işçi, köylü ve öğrenci hareketleri izledi.

ADHP kurulduğu yıl seçimlere katıldı ve 4 milletvekili çıkardı. Parti, parlamentoya yığınsal girmek için bir gösteri düzenledi. Hükümet buna izin vermedi ve yürüyüş geçeren göstericilerin üzerine ateş açarak 3 kişiyi öldürdü. 3 Akrek Gösterileri olarak Afganistan tarihine geçen bu olay, geniş yankı uyandırdı. Daha sonraları, her yıl binlerce kişinin katıldığı gösteriler oldu ve çok şehit verildi.

1965'ten sonra yığın hareketleri gözle görülür ölçüde arttı, ve giderek entellektüel kesimi aşip kitlesel karakter kazanarak geliyordu. 1970-1972 kitlik yıllarında görülen köylü ayaklanmaları, bu dönemde yükselen kitle muhalefetinin netliğini göstermek bakımından ilginçtir.

Kıralın akrabası olan Davut, kitlelere bol bol vaatlerde bulunuyor ve demagoji yapıyordu. Fakat toplumsal muhalefeti demagoji ile yatıştırmak giderek güçleşiyordu. Nihayet kısa bir süre sonra Davut hükümetinde bölünmeler başgösterdi. ADHP'si ise, ordu ve halk içinde örgütlenmesini geliştiriyordu. Kızışmalar hareketlenince ADHP'nin liderlerinden Terakki, 100'ü aşkın parti üyesiyle birlikte 10 Nisan 1978'de tutuklandı. Bunun üzerine Parti, tüm örgüte emir verdi. 10 saat süren çarpışmalardan sonra devrim başarıya ulaştı. Bu devrimi daha iyi anlayabilmek için ülkenin sosyo-ekonomik yapısına bakmak gerekir.

Afganistan'ın sosyo-ekonomik yapısı

Afganistan uluslararası istatistiklerde en arka sralarda yer alan, dünyanın en yoksul, hayvancılığı ve tarımı en ilkel olan bir ülkedir.

Bir ülkenin ekonomik yapısı, onun sosyal ve siyasal yapısını belirler. Afganistan'ın ekonomik ve sosyal yapısı, feodalizmin en koyu biçimde işlediği, din ve asaletin feodal devletin üst yapısını oluşturduğu, kıraliyetin hüküm sürdüğü monarşik bir devlettir.

Afganistan'da ilk fabrika, 1886'da kurulan silah fabrikasıydı. Yani bu fabrika, bir fabrikalaşma sürecinin başlangıcı değildi. 1946'da emperyalizmin Afganistan'a ilgisi arttı. Ülkenin bu geri yapısından yararlanan emperyalizm yatırımı kârlı yapabilmek, pazarı genişletmek için, yol, kanal, maden arama alanlarında bazı anlaşmalar imzaladı. 1930'da devlet eliyle Ulusal Banka, 1936'da da pamuk şirketi kuruldu.

1960'lara kadar Afganistan'ın endüstrisi tekstil, şeker ve ayakkabıydı. Metalurji iş kolunda tek bir fabrika vardı. Yapım endüstrisi, ulaşım, maden ve inşaat toplam işçi sayısı 15000 kadardı.

1960'lardan sonra emperyalizmin sömürü ağı içinde kapitalizmin gelişmesi ince sızıntılar gibi bir ivme kazandı.

17 milyon nüfusun 3 milyonu göçebe yaşıyor, hayvancılıkla uğraşıyordu. Toprakların yarısı, nüfusun %5'ini oluşturan ağaların elindeydi. Tüm kırsal nüfusun %36'sını bulan topraksız köylüler, angaryaya benzer yarıçalık ve ortaklık ilişkileri içindeydi. Çalışabilir nüfusun %80'i tarımla uğraşıyordu. Tarım, ülkenin hem ana üretim dalıydı, hem de çok geriye. Ayrıca tarımsal üretimin bütünüyle hava koşullarının oynadığı role bağlıydı. Örneğin 1970-1972 yıllarındaki kuraklık, kitlik ve açlık yarattı. Hayvan sayısında milyonlarca baş düşme oldu.

Devrim öncesinde tüm işçi sayısı 90 bini bulmuyordu. 300.000 kişi küçük endüstriyle uğraşıyordu. Örneğin çarlık, kalfalık gelenekleri yaşıyorlardı. Bakırcılık, ayakkabıcılık alanında işyeri açmak isteyen biri, tüm meslektaşlarına ziyafet vermek ve o meslekle ilgili olarak ihtiyarlardan aldığı izni belediyeyle onaylatmak zorundaydı.

Tüm bu zeri yapı, her düzeyde görünüyordu. Toplumun %90'ı okuma-yazma bilmiyordu.

DEVAM EDECEK

KARKERËN HEMÛ WELATAN Û GELËN BİNDEK YEKBİN!

Navnişan: Postfach 360103
85 Nürnberg 36 BRD

Yazışma adresi:
Postfach 360103, 85 Nürnberg 36 BRD

Şertên abone: Bo 6 mehan 10, Sali 20 DM

Abone şartları: 6 aylık 10, Yıllık 20 DM